11-11-2017

Om brugen af Binet – Simons Intelligensprøver 1940 – 59 på Andersvænge

Mange i lettere grad åndssvage blev steriliseret eller kastreret

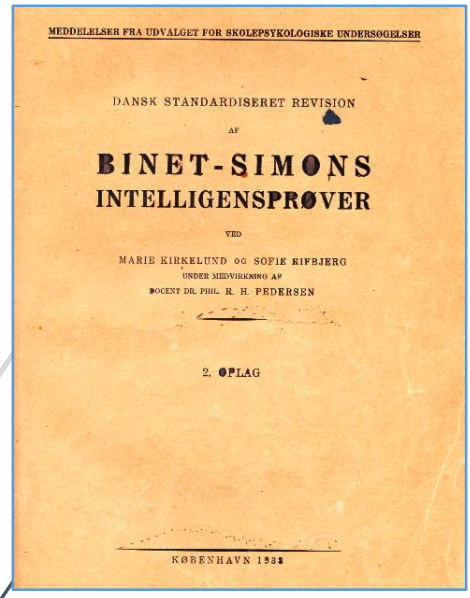
MEDDELELSER FRA UDVALGET FOR SKOLEPSYKOLOGISKE UNDERSØGELSER

DANSK STANDARDISERET REVISION

AF

BINET-SIMONS INTELLIGENSPRØVER

VED

MARIE KIRKELUND OG SOFIE RIFBJERG

UNDER MEDVIRKNING AF

DOCENT DR. PHIL. R. H. PEDERSEN

2. OPLAG

KØBENHAVN 1933

30 delprøver for de 3 til 7- årige fra 1943-udgaven

Peter Bislev
FORSORGSHISTORISK MUSEUM

Om brugen af Binet – Simons Intelligensprøver

Når overlæge Georg V. Bredmose, der var ansat på Andersvænge i perioden 01.10.40 – 01.10.65. udstedte en inddragelsesbegæring var det på baggrund af en diagnose, der var stillet med Benet-Simons intelligensprøve. Problemer med diagnosticeringen var især relateret til de debile eller de i lettere grad Åndssvage. De i højere grad åndssvage var der ingen vanskeligheder med. Heller ikke for de praktiserende læger eller embedslægerne. Det var de debile, der var i fokus til sterilisation/kastration. De i lettere grad åndssvage blev indberettet til socialministeriet gennem Østifternes Åndssvageanstalts bestyrelse, hvorpå den undersøgte blev inddraget administrativt under Åndssvageforsorgen.
I journalerne, der blev opbevaret på bo-afdelingerne på Andersvænge, skrev man diagnoserne, som en af tre muligheder: Idioti, imbecil eller debil.
En sterilisationssag tog i 1948 fra 3 til 5 måneder. Patienterne kunne blev vrede og gnavne over, at de skulle vente så længe på institutionerne, når de endelig havde bestemt sig for at lade sig sterilisere og fået at vide, at de efter denne, kunne forvente at komme ud i en plads.

Afsnittet s. 3-4 foran hedder: **"Hvorfor blev de åndssvage farlige"**. Heri er meget kort beskrevet eugenikkens opståen. Dens forankring i lovgivning, med betalingsregler og indberetningspligt fra Socialreformen i 1933.

Afsnittet s. 5-6 foran hedder: **Andersvænge, landets nyeste og mest moderne institution for åndsvage.** (5) Heri er omtalt Andersvænges opstart 1940, asylisme og omfanget af sterilisationer - kastrationer i årene 1940 - 1959 på Andersvænge. Indstillingskompetence til sterilisation – kastration vedrørende åndssvage og andre målgrupper.

Afsnittet s. 7 foran hedder: **Chefskifte i 1940 indenfor Østifternes Åndssvageforsorg** med undertitlen Intelligensundersøgelse og sterilisation.

Afsnittet s. 8. foran hedder: **Poliklinik for Midtsjælland.** Med følger en beskrivelse af en voksende virksomhed på Andersvænge og en definition af eugenik. Man ville kontrollere arvematerialet hos de Åndssvage.

Afsnittet s. 9 foran hedder: **Forord til "Benet - Simons Intelligensprøver"**. **Afsnittet s 9-10** hedder: **Udviklingen af Benet - Simons intelligensprøver". Afsnittet s. 11-12** hedder: **1943-udgaven af Benet Simons intelligensprøve**. Samlet set handler afsnittet om tilblivelsen af denne intelligensprøve. Kilden til beskrivelsen er Harald Torpes bog: "**Intelligensforskning og intelligensprøver".**

Afsnittet s. 134- 15 hedder: "**Introduktion til Dansk standardiseret revision af Benet Simons Intelligensprøver ved Marie Kirkelund og Sofie Rifbjerg under medvirken af Docent Dr. Phil. R. H. -Pedersen".** Heri er 1) Georg V. Bredmoses personlige prægning af udgaven beskrevet og 2) Opbygningen af Benet-Simons – intelligensprøve.

Kildeangivelser s. 16

Bilagsoversigt:

Bilag 2, S. 17: Åndssvaghed i forhold til Lærerens gerning", Kalundborg Folkeblad 27.05.43.

Bilag 3, S. 18-19: Østjyllands Avis, 9. juni 1947. Artikel om "Forsorgen for de i lettere grad Åndssvage", af overlæge G. V. Bredmose,

Bilag 4, S. 20-21: Del-referat fra 18. nordiske juristmøde 26. til 28. august 1948 ved Tyge Hårlev.

Bilag 5, S. 22-23: Lene Kock – Mette Bøge Pedersen: "Tvangssterilisation i Danmark 1929-67".

Bilag 6, S. 24: Funktionærbladet, oktober 1965.

Bilag 7, S. 25: Nekrolog: Georg V. Bredmose døde 18.04.66.

Bilag 8, S. 26: §§ 6-9 i lov nr. 171 af 16 maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage.

Bilag 9, S. 27-28: Lov nr. 176 af 11. maj 1935 om adgang til sterilisation og kastration.

Bilag 10, S. 29 – 32: Dele af Betænkning om sterilisation og kastration. Nr. 333. 1964.

Tillæg med 30 delprøver fra Benet – Simons intelligensprøver S. 29-74:

Omtale af prøvetagning: S. 33

Prøver for de 3 til 7-årige: S. 34-68

Almindelige regler for udførelse af intelligensundersøgelser: S. 69-70.

Udklipsark: S. 71-74

Hvorfor blev de åndssvage farlige (1)

Med en naturvidenskabelig tilgang i 1800-tallets sidste halvdel, mente man at kunne påvise, at de fleste åndssvage var mennesker, der var præget af dårlig arv, og at de var det sidste led i en lang degenerationskæde. Man så for sig uendelige rækker af åndssvage, der bredte sig mere og mere, og som simpelthen ville være en bombe under civilisationen. Derfor blev de åndssvage farlige, og derfor ændrede man taktik på åndssvageanstalterne.

Omkring år 1900 skaber degenererede og antisociale åndssvage bekymring for dalende befolkningskvalitet (2)

Civilisationens humane effekt var, at de svage ikke længere blev selekteret af naturens vej, men blev beskyttet og plejet. Derved fik de mulighed for at sætte børn i verden, som med hensyn til biologisk kvalitet ville være endnu dårligere stillet end forældrene. (Altså evolutionen sat på vågeblus og følgelig mere degeneration).
Den faglige opmærksomhed samlede sig i stigende grad om de åndssvages seksualitet og formering.
De farligste åndssvage var ikke længere de uarbejdsdygtige asylister, men derimod de seksuelt aktive.
Nedsat intelligens betød i forhold til tidens teoretiske forestillinger **manglende moral.**

Den lægelige fagkundskab og befolkningskvaliteten

Den lægelige fagkundskab så det som sin rolle at hjælpe såvel almenheden som myndigheder med At adskille de sundes klasse fra de abnormes.
Bekymringen for dalende befolkningskvalitet delte de danske fagfolk med fagfolk fra det øvrige Europa og Amerika. Amerikanske forsøg med sterilisation af åndssvage blev ydet stor opmærksomhed.
Det betød, at interessen nu samlede sig om de åndssvage, der i nogen grad kunne klare sig i samfundet, finde partnere og få børn. Uanset hvor nyttige de kunne være i arbejdsmæssig forstand, blev de nu opfattet som mindreværdige mennesker.

Intelligensprøverne blev udviklet i begyndelsen af 1900-tallet

Åndssvagelægerne greb det nye redskab med begejstring. Intelligens blev opfattet som en egenskab, der stort set var uafhængig af omgivelserne og intelligensprøverne blev opfattet som et vigtigt redskab til udskillelse af åndssvage fra normalbefolkningen.
Lav intelligens blev opfattet som årsag til den uønskede adfærd. Nemlig, at de ville finde partnere og få børn.

Anstaltsbehandling og sterilisation

Ved at kontrollere de åndssvages adfærd og formering gennem anstalts behandling kunne de samfundsmæssige gener af deres tilstedeværelse begrænses både på kortere og længere sigt. Da der ikke var plads til at opbevare alle åndssvage i anstalt regi, ville det være en fordel at beskytte samfundet mod deres afkom gennem en anden metode – **Sterilisation** (3) **Bilag 5**). Frem til slutningen af 1950 blev ca. 6000 åndssvage tvangssteriliseret. I 1968 var tallet 12000, men undervejs blev målgruppen udvidet.

Lovgivninger

En række lovgivninger i 20-erne og 30-erne kunne gennemføres på baggrund af det ovenfor skitserede billede af de åndssvage: I 1929 blev en forsøgslov om kastration og sterilisation af åndssvage vedtaget. 5 år senere blev forsøget til en særlov: Lov 171 af 16.05.1934. **Bilag 8**
Og med ægteskabslovgivning i 1922 og 38, indberetningspligt vedrørende åndssvage i forsorgsloven af 1933 og tvangsbestemmelser i åndssvageloven 1934, blev kontrollen med de åndssvage og deres formering fuldstændig. Med lov nr. 176 af 11.05.1935 **Bilag 9** kom muligheden for kastration – sterilisation til at omfatte flere grupper blandt de psykiske abnorme.

Kanslergadeforliget d. 30. januar 1933 banede vejen for vedtagelsen af den store socialreform, som socialminister K.K. Steincke gennem fire år forgæves havde søgt flertal for at gennemføre. Klippet nedenfor er fra Østifternes Åndssvageanstalt beretning, der omfatter perioden 1934 – 1938. Ændret finansiering og indberetningspligt øgede benyttelsen af anstalterne. (20)

I.

Meddelelser fra Bestyrelsen om Anstalten i Finansaarene 1. April 1934 til 31. Marts 1938.

Arbejdet i de 4 Finansaar har i høj Grad været præget af en stærkt forøget Tilgang af Alumner, hvilket særlig skyldes Gennemførelsen af Socialreformen og den deraf følgende Indberetningspligt vedrørende aandssvage samt Statens Overtagelse af Forsorgen for trængende aandssvage uden Bidragsydelse fra paagældende Kommune. Væksten fremgaar af følgende Tal:

	1/4 1934:	31/3 1938:
Paa Anstalt	2234	2831
I kontrolleret Familiepleje	513	1487
I Ventetidsforsorg	222	422
Ialt	2969	4740

Arbejdsevne og diagnose (4)

På de jyske anstalter lagde man afgørende vægt på udfaldet af testen, mens man på de sjællandske anstalter anvendte et bredere perspektiv, hvor man ud over testen tog en samlet vurdering af patientens habitus og herunder muligheden for social tilpasning.
De boede kønsopdelt. Derud over udgjorde patienternes arbejdsevne og diagnose et andet vigtigt skel i fordelingen af de åndssvage på afdelingerne.
De åndssvage blev opdelt i hovedgrupperne: Arbejdsføre, asylister eller børn, og efter diagnoserne: sinke, debil, imbecil eller idiot.
Diagnoserne var fastsat efter et hierarkisk princip med nedadgående intelligenskvotient. Således: Sinkerne med IK 90-75, de lettere åndssvage debile med IK 75-56, de middelsvære imbecile med IK 55-31 og idioterne med IK 30-0.

Andersvænge, landets nyeste og mest moderne institution for åndsvage. (5)

Den 26. april 1940 begyndte indflytningen af patienter på Andersvænge. Dørene blev slået op til modtagelse af 190 alumner, der tidligere havde boet på Hüberz Minde. På Hüberz Minde var der 31.03.38 309 pladser og 311 anbragte. (20)
Den 27.04.40 begyndte den første indlæggelse af pateinter på Andersvænge. Beregnet antal pladser 245. Da Bredmose tiltrådte 01.10.40. var belægningstallet på 378. (8)
Det var 133 flere end rummene var beregnet til.

Diagnoser	Debilitas mentis	Imbecillitas	Idiotia	Inferioritas intellectualis
01.10.40. – Antal: I alt: 378	63	183	130	2
Asylister eller børn	261			
Arbejdsføre	117			

Asylister

Birgit Kirkebæk har udredt begrebet asylist i ”**Uduelig og Ubrugelig**” (6). Det at være asylist på en institution som Andersvænge var en position, man blev sat ind i af den logik, der lå i en mekanisk sygdomsopfattelse og et mekanisk menneskesyn. Rent formelt foregik der en visitation.
Asylister var kroniske patienter, som med et moderne begreb var færdigbehandlet ved anbringelsen. Det fik stor betydning for journalproduktionen, for den professionelle opfattelse af den enkelte person og dermed for handlesættet.
Asylister blev opfattet som for syge til at arbejde og som åndeligt udslukte. Det var individer, der nok var i live, men ikke blev opfattet som medlevende. Engang diagnosticeret og klassificeret var de medicinske tiltag begrænset til akut sygdomsbekæmpelse. Al behandling var med placeringen opgivet. Det var fortabte individer på den måde, at de ikke kunne bidrage til at forsørge sig selv, men hjemmene blev befriet for en belastning og asylisterne selv befriet for en eksistens i dårligere kår.

Arbejdsføre

De var arbejdsføre i den forstand, at de kunne udføre et nyttigt og ganske vist for de fleste i ringe grad, men dog – produktivt arbejde. Der var en overvældende overbelægning og med en kategori af patienter, bygningerne slet ikke var beregnet til.

De i lettere grad åndsvage (10)

I hele landet fandtes der kun 5-6000 idioter og imbecile. De var alle på anstalter, men der var 40.000 i lettere grad åndsvage eller debile – og kun en lille del af dem var endnu under Åndsvageforsorg. De åndsvage skulle først og fremmest inddrages under forsorg for deres egen skyld, men også af hensyn til deres omgivelser og hele samfundet. De havde kun svagt udviklede hæmninger, der især i overgangsalderen kunne medføre karakterbrist. De anbragtes intelligenskvotient, (10) der blev målt med Benet-Simon intelligensprøven (Dansk standardiseret

revision fra 1930), var afgørende for inddelingen. Den havde sin største betydning i udskillelsen af ”**de i lettere grad åndsvage**” fra sinkerne.
Georg V. Bredmose forklarer i artiklen (10), **at de i lettere grad åndssvage**, de debile ofte ved fødslen ikke frembyder forskelligheder fra et normalt barn. Udviklingen foregår måske lidt senere, således at barnet først skønner noget senere end normalt, kommer til at gå og tale noget senere og måske først bliver renlig ved 4 års alderen. Forskellene er dog ikke væsentlig større end omgivelserne i mange tilfælde ikke opdager, at der er noget galt.
Af udseende er disse børn og unge mennesker ofte, som folk er flest, mange kan endda være ret kønne og i deres daglige færd ret kvikke og slagfærdige, hvorfor det ofte for omgivelserne har været svært at betragte dem som svagt begavede. Men ret ofte ser man dem dog prægede af forstandsmanglen. De har ofte en dårlig holdning, grove ofte noget ukoordinerede bevægelser og ofte noget stillestående mimik.
Når overgangsalderen kommer, begynder den karakteristiske uligevægtsperiode. Puberteten er selv for normalt begavede en stor omvæltning, men for de svagt begavede som oftest en katastrofe. Til med for disse stærkt forlænget og som regel ikke overstået før det 21. -22. år. (6)
Midlet til at forebygge fremtidige forstyrrelser på følelses- handlings eller driftslivet var sterilisation og kastration.

Sterilisationer – Kastrationer 1940 – 1959 på Andersvænge

Periode	Mænd		Kvinder		I alt:	**246**
	Sterilisationer	Kastrationer	Sterilisationer	Kastrationer		
1940-42	3	0	9	0	12	
1942-46	23	1	44	0	68	
1946-50	18	5	65	1	89	
1950-54	4	9	24	0	37	
1950-59	3	10	27	0	40	

I alt blev i perioden 1940-1959 183 åndssvage steriliseret eller kastreret i henhold til lov nr. 171 af 16.05.1934 og 63 andre i henhold til lov nr. 176 af 11.05.1935. I alt **246.** (8, 19, 21, 22, 23)

Kompetencen i lov nr. 171 af 16.05.34 (24, 25, 26)

Spørgsmålet om sterilisation af en åndssvag rejses af vedkommende overlæge inden for åndssvageforsorgen i en indstilling til forsorgens bestyrelse. Såfremt bestyrelsen kan tiltræde, at den åndssvage søges steriliseret, fremsender den med sine bemærkninger indstillingen til det af socialministeriet i henhold til loven af 1934 nedsatte sterilisationsnævn, der træffer den endelige afgørelse i sagen. Nævnet består af en dommer som formand, en socialpraktiker samt en læge, der er uddannet i psykiatri eller åndssvageforsorg. Sterilisationen kan kun gennemføres, hvis nævnets medlemmer er enige om at godkende indstillingen. Hvis enstemmighed ikke opnås, kan sagen dog atter optages efter 1 års forløb.

Kompetencen i lov nr. 176 af 11.05.1935 (24, 25, 26)

Sterilisation (ufrugtbargørelse) og kastration af en person kunne efter indhentet erklæring fra ”Retslægerådet” tillades af justitsministeren, når samfundsmæssige hensyn talte derfor og en række betingelser var opfyldt. Det var en mulighed for myndige **psykisk normale personer** som for **psykisk abnorme**. De psykisk abnorme kunne tildeles en formynder, og der kunne benyttes tvang.

Chefskifte i 1940 indenfor Østifternes Åndssvageforsorg

Intelligensundersøgelse og sterilisation (21)

Opdraget med at fungere som lægechef ved Østifternes Åndssvageanstalt tilfaldt overlæge A. Schwalbe-Hansen fra 01.05.40 samtidigt med, at han blev ansat som overlæge ved Ebberødgård. På Andersvænge blev Georg V. Bredmose kontraktlig ansat 1. okt. 1940 som ledende læge ved anstalten. Efter forhandlinger mellem Socialministeriet, Anstaltens bestyrelse og Dansk Lægeforening ændredes stillingen til overlægestilling.
Stillingen blev herefter endelig besat 1. juli 1941 af Bredmose. På Rødbygård var på samme tid Kabelmann-Jensen konstitueret overlæge.

Swalbe-Hansen (Ebberødgård)
Georg Bredmose (Andersvænge)
Kabelmann-Jensen (Rødbygård)

Disse tre overlæger var i medfør af lov nr. 171 af 16.05.34 tillagt kompetencen til at indstille til sterilisation og dermed inddragelse under Østifternes Åndssvageforsorg, dengang beretningen for Østifternes Åndssvageforsorg 1938 – 1942 blev skrevet. (Maj 1942).

Overlæge A. Swalbe-Hansen, der på dette tidspunkt var lægelig chef for Østifternes Åndssvageanstalt, melder ud i årsberetningen for 1938-42, at den største opgave er at hjælpe de i lettere grad åndssvage, de debile. Ved passende behandling og oplæring vil det være muligt at placere dem i samfundet som nyttige borgere, der kan udføre et positivt arbejde. Uden behandling vil de afspore totalt og blive uproduktive.
Det er ikke nok at foretage en intelligensundersøgelse og udregne en intelligenskvotient.

Et menneskes sjælelige tilstand og muligheder lod sig ikke udtrykke i et tal. Det krævede en diagnose, som tog hensyn til det størst mulige antal faktorer.
Eksempelvis blev kendskab til arveanlægget skaffet via arvebiologisk institut. Alle hændelser fra det tidligere liv fra fødsel til tidspunktet for undersøgelsen på anstalt skulle samles i en anamnese. Herunder oplysninger fra tidligere skolegang, anbringelser, konfirmerende præster og principaler. Under selve undersøgelsen på anstalt skulle tilpasningsevnen som den psykiske tilstand og praktiske arbejdsevne vurderes.
Men efter en passende observationstid foretoges intelligensundersøgelsen efter den gængse metode alligevel.
Intelligenskvotienten dannede fortsat grundlag for at opdele alumnerne i hoveddiagnoserne: Idiotia, imbecillitas og debilitas mentis.
På basis af de indvundne erfaringer og lovens bestemmelser blev de placeret i en passende ramme på anstalten **og indstillet til sterilisation, hvis det var absolut nødvendigt.**

Poliklinik for Midtsjælland (11)

På 18. nordiske juristmøde, der afvikles i København 26.-28. august 1948 drøftes Administrativ frihedsberøvelse inden for den offentlige Forsorg og beslægtede Områder". Det er en afhandling skrevet af Tyge Hårlev. Den har været udsendt til mødedeltagerne forud for mødet. Mødereferatet er skrevet af Tyge Hårlev. Iflg. dette beskriver Georg V. Bredmose den praksis, der er på Andersvænge således:
Nede hos mig på Andersvænge virker vi ansatte læger tillige som en slags poliklinik, faktisk for Midtsjælland, vi har gennemsnitlig cirka 3—400 ambulante undersøgelser om året fra børneværn, fredehjem, ungdomshjem, forældre o. s. v., som kommer med deres vanskelige børn, og gennemsnitlig viser cirka 30 pct. af disse henvendelser sig at være af åndssvage. Resultatet af disse undersøgelser indberetter vi til socialministeriet gennem Østifternes Åndssvageanstalts bestyrelse, og den undersøgte bliver da inddraget administrativt under åndssvageforsorgen.

Eugenik som fænomen i Danmark

Eugenik er en ideologi, der dengang var optaget i den fremherskende politiske kultur. Man ville kontrollere arvematerialet i hvert fald hos de åndsdefekte. Overlæge Georg V. Bredmose var en stærk repræsentant herfor. Eugenik kan også kaldes **arvehygiejne** eller **racehygiejne.**
Eugenik praktiseredes i Danmark fra 1929 til 1967, hvor tvangssterilisering blev forbudt ved lov.

Andersvænge, Patientafdelinger paa Mandssiden.

Forord til første oplag af intelligensprøven

Underskriveren af forordene til første oplag, 1930, af Benet og Simons Intelligensprøver var H. A. Svane. Han var formand for Danmarks Lærerforening fra 1916–27. Han tog på foreningens vegne sammen med andre foreninger initiativet til oprettelsen af udvalget for skolepsykologiske undersøgelser 1924 og var udvalgets formand frem til 1932.
I denne periode blev dansk skolepsykologis arbejdsområde og arbejdsformer fastlagt for en mangeårig periode.

FORORD
til første Oplag.

Nærværende Arbejde har efter sin Natur krævet Medvirkning fra mange Sider. Udvalget for skolepsykologiske Undersøgelser bringer herved sin Tak til de Skolekommissioner, Skoleledere og Lærere, som har været behjælpelig ved Afholdelsen af Prøverne. Endvidere takkes Skoledirektionerne i København og Vejle for velvilligst at have givet Undersøgerne fri Vikar og Socialministeriet for en Bevilling paa 1000 Kr. til Hjælp til Udgivelsen af Arbejdet.

Særlig takker Udvalget Fru Læge Bodil Bloch, Hr. Læge Fischer-Nielsen, Hr. Skoleinspektør Jørgen Olsen, Hr. Overlæge Wildenskov og Hr. Lektor, Dr. med Ørum for sagkyndig Bistand ved Udarbejdelsen af Planen for Prøverne.

København, Juni 1930.

P. U. V.
H. A. SVANE,
Udvalgets Formand.

Udviklingen af Benet – Simons intelligensprøver

I bogen "Intelligensforskning og Intelligensprøver" af Harald Torpe (13) er der en grundig indføring i Benet og Simons arbejde med at udvikle intelligensprøven. Undervejs udvikles deres forestilling om tænkningen eller intelligensen.

Tidlige definitioner på intelligens:

R.S. Wood Worth 1869-1962: Intelligens er det vi måler med prøverne.
Lewis M. Termans: 1877-1956: Det vilde være urimeligt at kræve, at man for at måle intelligensen må møde med en fuldstændig definition.
Alfred Binet (14)**:** Intelligens i den snævre betydning af ordet, består af to ting, for det første perceptionen af den ydre verden, og for det andet reproduktionen af disse perceptioner i hukommelsen, idet man anvender dem og overvejer dem.

Et officielt ministerielt ønske

Et behov i det franske samfund havde femskyndet ønsket om, at man fandt en metode til at udskille de svagt begavede og åndssvage med nogenlunde sikkerhed.
De havde tidligere benyttet forskelle i den sproglige udvikling som grundlag for inddeling af de åndssvage. Som følge af en intellektuel defekt var:
En **idiot** er et individ, der hverken kan tale eller forstå det talte.
En **imbecil** er et individ, der vel kan lære at tale, men ikke kan lære at læse og skrive.
En **debil** er et individ, der i skolen kan lære en del, men altid er 2–3 år retarderet.

Dømmeevnen

I 1905 udgiver Benet og Simon (3) 30 prøver. I prøverne er der krav til "**dømmeevnen**".
Ved at teste herpå vil man opnå en klassificering, så man kan sige noget om, hvor meget et barn er bag efter det normale. Ved en intelligensundersøgelse prøver man måske et individs sanseskarphed, men det man interesserer sig for, er individets evne til at dømme nøjagtigt.
Denne antagelse, at dømmeevnen findes, er formentlig grundlæggende for udvikling af de 30 prøver, der lanceres i 1905.

Intelligensbegrebet

I 1908 præsenterer Benet og Simon flere prøver. I alt 59. For første gang gøres der forsøg på at bestemme et individs almene intelligens niveau ved hjælp af forskelligartede prøver.
Det samlede resultat angiver intelligensudviklingen. Den hvilede på tre grundantagelser vedrørende intelligensens (tænkningens) natur:

1. Intelligensen vokser med alderen.
2. Til hvert enkelt alderstrin svarer et intelligenstrin, der er normalt for den pågældende alder.
3. Intelligensen gør sig gældende på næsten alle mentale områder. Derfor skal prøverne være uensartede, så man hurtigt får dækket et stort observationsområde.

Teori omkring tænkning

Tænkning er ikke en passiv tilstand, men snarere et system af handlinger. At tænke består i at forsøge, at famle og at vælge.
Tankeprocessen er karakteriseret ved:
1) Dens evne til at tage en bestemt retning
2) Dens evne til at tilpasse sig for at nå et bestemt mål.
3) Dens evne til selvkritik eller selvkontrol.

Udvikling af den danske udgave af prøverne

Binet og Simon havde i 1905 udviklet 30 delprøver. Ved revisionen i 1908 tilføres flere prøver til i alt 59. I 1911 udvides Binet-Simons intelligensprøver til 15 år.
I de 30 delprøver fra 1905 var fokus på dømmeevnen. De senere tilførte prøver stiller krav til kundskaber erhvervet i og udenfor skolen.
I den danske revision fra 1930 benyttes i en eller anden form 43 af de i alt 59 oprindelige prøver. I såvel 1930- revisionen som I 1943-revisionen findes der 78 delprøver.
Der er indsamlet test fra mange forskellige: Binet, Terman, Bobertag, Stern, Descoeudres, Rossolimo og Alfred Lehmann. Lehmanns visuelle indprægningstest med stregfigurer er den eneste originale danske test i systemet.

Kapitel 4. Åndssvage, afgrænsning og inddeling.

Harald Torpe giver udtryk for, at undervisningsspørgsmålet er underordnet, når der skal træffes afgørelse om udskillelse til åndssvageforsorg. Det drejer sig om, hvor vidt de pågældende har mulighed for at klare sig i tilværelsens jævneste forhold.
Det vil derfor være urimeligt at fastsætte en bestemt grænse m. h. t. intelligenskvotient. IK = 75 har tidligere spillet en rolle. En del børn med IK < 75 klarer sig både undervisningsmæssigt og følelsesmæssigt hæderligt i hjælpeskolen, mens andre, der ligger lidt højere, har et så ustabilt følelses- og handlingsliv, at det er heldigst for dem at komme under Åndssvageforsorg.

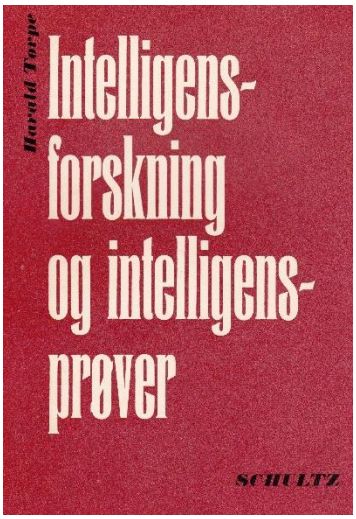

1943-udgaven af Benet Simons intelligensprøve (16- 17)

Forsorgshistorisk Museum har et eksemplar af Benet Simons Intelligensprøve. Prøven blev såvel revideret som standardiseret i 1930. Museets eksemplar er fra 2 oplag, der udkom i 1938. Prøven blev igen revideret i 1943. Ændringerne, der kom til i 1943, har Georg V. Bredmose, den første overlæge på Andersvænge, (01.10.40 – 01.10.65.) (18) tilføjet, således at 1943-udgaven umiddelbart kan aflæses i 1938-udgaven.

Svagt begavede og moralsk defekte børn

Marie Kirkelund og Sofie Rifbjerg er forfattere til den oprindelige udgave fra 1930. De har også stået for 1943-revisionen. Begge gange under medvirkning af docent Dr. Phil R. H. Pedersen.
I den indledende omtale nævnes, at den engelske psykolog Cyril Burt forbinder svag begavelse med kriminalitet. Det kunne forebygges, hvis barnet eller den unge blev behandlet ud fra resultatet af intelligensprøven.
Resultatet af prøven kunne ses som en neutral målestok ved undersøgelse af svagt begavede og vanskelige børn, når børn skal overflyttes fra normalskolen til værneskolen eller til åndssvageanstalten. Intelligensprøven kunne også bruges ved siden af pædagogiske skøn og pædagogiske prøver.
Dog vil anvendelse af intelligensprøver på ingen måde være begrænset til undersøgelse af svagt begavede og moralsk defekte børn.

Systematikken i intelligensprøverne

Prøverne dækker alle årgange fra 3 til og med 15 år. I alt 13 alderstrin. Til hvert alderstrin er der 5 ordinære- plus 1 reserveprøve.
De første 6 prøver er til 3-årrige og de sidste 6 prøver er til 15-årrige. I alt er der 6 x 13 = 78 prøver.

75-procents princippet blev benyttet til standardiseringen

Prøverne blev anset for passende for et alderstrin, når 75 % af børnene på dette kunne løse alle opgaverne. Op til 1930 udgaven blev i alt 1848 børn prøvet. 918 drenge og 930 piger. De var fordelt på 13 årgange og tre områder af Danmark: København, provinsbyer og landet.

Intelligensalder og prøver

Hvis den målte intelligensalder præcist fulgte levealderen var barnet normalbegavet. Den fundne intelligensalder divideret med levealderen og ganget med 100 er lig med barnets IQ.
En IQ mellem 90 og 110 blev betegnet som normal.
Der er ingen prøver til de 0 til 3-årrige, men 5 prøver plus en reserveprøve til hver årgang fra 3 til og med 15 år. For de 3 til 4-årrige er nummereringen således: 3 år I, 3 år II, 3 år III, 3 år IV, 3 år V og 3 år reserve.

Intelligens år

De 5 prøver på hvert alderstrin repræsenter hver især 0,2 intelligens år. Fem klarede prøver giver (0,2 + 0,2 + 0,2 + 0,2 +0,2) = 1 intelligens år.
Eksempelvis: Et barn på 4 år og 3 mdr. = 4,25 år klarer de første 3 prøver for 3-årrige og ingen andre. Det har samlet sig 3+ (0,2 + 0,2 + 0,2) = 3,6 intelligens år. Intelligensalder divideret med levealder = 3,6/4,25 = 0,84. IQ er 0,84 x 100 = 84.

Afviklingsreglen

Der startes med prøverne for året <u>før</u> barnets levealder. Prøvetageren skal herefter gå så langt tilbage, at barnet kan løse alle prøverne på et alderstrin.
Tilsvarende skal prøvetager fortsætte opad til barnet ikke kan løse nogen af prøverne på et alderstrin.

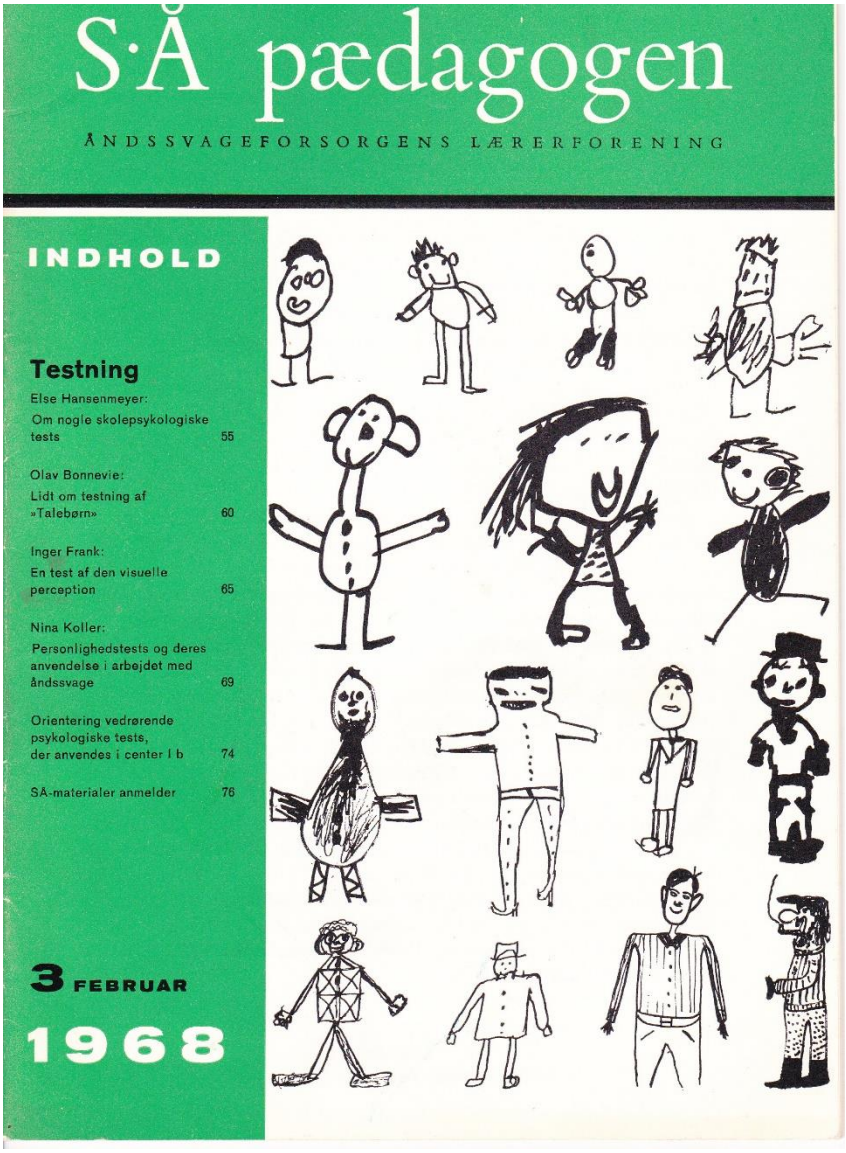

S·Å pædagogen

ÅNDSSVAGEFORSORGENS LÆRERFORENING

INDHOLD

Testning

Else Hansenmeyer:
Om nogle skolepsykologiske tests 55

Olav Bonnevie:
Lidt om testning af »Talebørn» 60

Inger Frank:
En test af den visuelle perception 65

Nina Koller:
Personlighedstests og deres anvendelse i arbejdet med åndssvage 69

Orientering vedrørende psykologiske tests, der anvendes i center I b 74

SÅ-materialer anmelder 76

3 FEBRUAR

1968

Introduktion til

Dansk standardiseret revision af Benet-Simons Intelligensprøver ved Marie Kirkelund og Sofie Rifbjerg under medvirken af Docent Dr. Phil. R. H. Pedersen Alle tre har medvirket til udgivelsen i 1930 og til revisionen i 1943

Overlæge G. V. Bredmoses eksemplar af intelligensprøverne (16)

Museet har et eksemplar af 2. oplag af Binet-Simons Intelligensprøver fra 1938. 1938-udgaven er opdateret til en 1943-udgave. De nyere tekstdele er trykt på papirlapper, der er klæbet fast til sidemarginerne i midten af bogen. Papirlapperne enten dækker over de tekster, de skal erstatte eller befinder sig tæt ved.
Der er i meget høj grad tale om genanvendelse af 1938-udgaven.

Der er tilføjet en tydelig markering med rød streg på tværs af siderne mellem hver årgang af prøverne.
Der er mange noter med sort blæk, der støtter erindringen om ændringer i 1943-udgaven.
Bogen er anskaffet uindbundet, men er senere blevet indbundet på Binderups Bogbinderi i Slagelse.

Overlæge Bredmoses stempel findes 3 steder i bogen. Det er på den allerførste side, samt på side 17 og side 39. Således:

- Georg V. Bredmose
- Overlæge Andersvænge Slagelse.
- Tlf. 1023 – Giro: 24474.

Intelligensprøvernes opbygning (16 og 17)

Den standardiserede-reviderede 1943-prøve er anvendelig over for børn fra 3 til 15 år.
Der er 5 opgavesæt plus en reserveopgave for hvert leveår. I alt 13 x 6 = 78 opgaver.
Af de foreliggende 78 opgaver instrueres i de 35 opgaver alene ud fra den reviderede udgave. I 31 tilfælde suppleres med materiale fra Binet-Simon-Kassen.
I 12 tilfælde suppleres med materiale fra nærmiljøet. Eksempelvis skal barnet ved 3 år II udpege: En kniv, en nøgle, en pung og en femøre.

Senere alderstrin – stigende sværhedsgrad

Nogle opgavetyper gentages i flere alderstrin med stigende sværhedsgrad. Som eksempel på det er der en forstandsprøve af 1. 2. og 3. grad:

4 år IV	Forstandsprøve 1. grad	Hvad vil du gøre, hvis du er søvnig? Hvad vil du gøre, hvis du fryser? Hvad vil du gøre, hvis du er sulten?
6 år III	Forstandsprøve af 2. grad	Hvad vil du gøre, hvis det regner, når du skal i byen mor? Hvad vil du gøre, hvis du opdager, der er ild i huset?

		Hvad vil du gøre, hvis du skal ud at rejse, og du kommer for sent til toget?
8 år II	Forstandsprøve af 3. grad	Hvad vil du gøre, hvis du har slået noget itu? Hvad skal du gøre, hvis du på vejen til skole opdager, at du er ved at komme for sent? Hvad vil du gøre, hvis en af drengene (eller pigerne) kommer til at slå dig uden at han (eller)hun kan gøre for det?

Prøvens udgangspunkt er barnets 3. leveår

For 3-årrige kaldes opgaverne for: **3 år I, 3 år II, 3 år III, 3 år IV, 3 år V og 3 år Reserve**.
For 4-årige: **4 år I, 4 år II** osv. Se opgavetype og opgaver i skemaet:

Leveår 4	Opgavetype	Opgaver:	Krav:
4 år I	Skelne former	Kan du finde en, der ser ud ligesom denne (5?) Kvadrat, cirkel, rektangel, trekant, ellipse.	(4 rigtige)
4 år II	Billed- og ordforråd	Benævne ting på 30 billeder.	21 rigtige
4 år III	Gentage sætninger på 10 stavelser (3 stk.)	Katten blev bange for den store hund. Mor har givet mig et nyt forklæde. Det regner i dag. Hun har en dukke.	(2 helt rigtige)
4 år IV	Forstandsprøve 1. grad	Hvad vil du gøre, hvis du er søvnig? Hvad vil du gøre, hvis du fryser? Hvad vil du gøre, hvis du er sulten?	(2 helt rigtige)
4 år V	Definitioner af ord:	Hvad er en: Gaffel? Stol? Hest? Mor?	(3 af 4 rigtige)
4 år Reserve	Sammenligne 2 linjer på ark	Vis mig den længste.	(3 af 3 el. 5 af 6 rig.)

I praksis starter prøvetageren på testens alderstrin under barnets levealder

Prøvetageren skal finde frem til det alderstrin-opgavesæt, hvor barnet magter alle 5 opgaver så nær barnets levealder som muligt, derpå fortsætter man fremad, til man har nået det alderstrin, hvor barnet ikke kan løse nogen af de 5 opgaver på tilfredsstillende måde. Hver løsning af opgaverne noteres ned og registreres med et vist pointtal. (den 6. opgave erstatter undtagelsesvis en af de 5.)
Summen af de givne point benyttes til udregning af intelligensalder og intelligenskvotient.

Udregning af IK

Hvis et barn på 4 år og 3 måneder = 4,25 år har klaret alle prøverne for det 3. år, 4 for det 4 år, og 2 for det 5 år, men ingen for det 6 år, ser regnskabet således ud:

3 år	Alle prøver	3 år
4 år	4 prøver	0,8 år
5 år	2 prøver	0,4 år
6 år	0 prøver	0,0 år
Intelligensalder		4,2 år

4 år og 3 måneder = 4,25 år **IK = 4,2/4,25 * 100 = 99**

Kilder:

(1) Interview med Birgit Kirkebæk optrykt i ”Handicap og Samfund” 10, 1998. Kirsten Jansbøl og Steen Fibiger stiller spørgsmålet? Hvorfor blev de åndssvage farlige?
(2) Birgit Kirkebæk: ”Da de åndssvage blev farlige”. (Resume s. 370-373).
(3) Lene Kock: ”Tvangssterilisation i Danmark 1929-67”. **Bilag 5**
(4) ”På kanten af velfærdsstaten”. (s 119)
(5) Birgit Kirkebæk: ”Historien om Andersvænge – Et samfund i samfundet”.
(6) Birgit Kirkebæk: ”Uduelig og Ubrugelig”
(7) Fra Østifternes Åndssvageanstalt 1935
(8) Østifternes Åndssvageanstalt, Beretning for årene 01.04.38 – 31.03.42.
(9) ”Åndssvaghed i forhold til Lærerens gerning”, Kalundborg Folkeblad 27.05.43. **Bilag 2**
(10) Artikel om ”Forsorgen for de i lettere grad Åndssvage”, af overlæge G. V. Bredmose, Andersvænge. Østjyllands Avis, 9. juni 1947 **Bilag 3**
(11) Del-referat fra 18. nordiske juristmøde 26. til 28. august 1948 ved Tyge Hårlev. **Bilag 4**
(12) Funktionærbladet, oktober 1965. **Bilag 6**
(13) Kilde: Harald Torpe. Intelligensforskning og intelligensprøver, 2. Ændrede og udvidede udgave. J. H. Schultz Forlag, København 1955.
(14) Studie fra 1890 offentliggjort i **Revue Philisofie.**
(15) **Alfred Binét:** 1857 - 1911 og **Théodore Simon** 1872 – 1961
(16) Dansk Standardiseret Revision af Benet – Simon Intelligensprøver v/ Marie Kirkelund og Sofie Rifbjerg 2. oplag. København 1938.
(17) S.Å - Pædagogen 03.02.68
(18) Nekrolog. Georg V. Bredmose døde 18.04.66. **Bilag 7**
(19) Årsberetning for Østifternes Åndssvageanstalt 01.04.46 – 31.03.50
(20) Årsberetning for Østifternes Åndssvageanstalt 01.04.34 – 31.03.38
(21) Årsberetning for Østifternes Åndssvageanstalt 01.04.38 – 31.03.42
(22) Årsberetning for Østifternes Åndssvageanstalt 01.04.50 – 31.03.54
(23) Årsberetning for Østifternes Åndssvageanstalt 01.04.54 – 31.03.59
(24) Betænkning om Sterilisation og Kastration. Nr. 333. 1964. **Bilag 10**
(25) §§ 6-9 i lov nr. 171 af 16 maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage. **Bilag 8**
(26) Lov nr. 176 af 11. maj 1935 om adgang til og Kastration. **Bilag 9**

Bilag 2. Kalundborg Folkeblad 27.05.43

Aandssvaghed i Forhold til Lærerens Gerning.

Pligt til at sørge for den rette Forsorg.

Mødet i Kalundborg Lærerkreds i Gaar.

Paa Foranledning af Kredslæge Jens Jensen havde Kalundborg Lærerkreds i Gaar arrangeret et Møde med Emnet: „Aandssvaghed i Forhold til Lærerens Gerning".

Overlæge Bredmose, Aandssvageanstalten ved Slagelse, var kommet til Stede som Taler, og ved Overlægens klare og grundige Foredrag samt den paafølgende Forhandling blev Emnet godt belyst.

Der var samlet 60—70 Mennesker, deriblandt en Del indbudte, da Lærerkredsens Formand, Lærer Nederland, Tømmerup, bød velkommen og rettede en særlig Velkomst til Overlægen.

Man sang „Se, det summer af Sol", og derpaa talte

Overlæge Bredmose,

som takkede for Indbydelsen og begyndte med at understrege Betydningen af, at Lærerstanden og Aandssvageforsorgen kommer i Kontakt med hinanden.

Overlægen redegjorde derpaa for, hvad Aandssvaghed egentlig er, idet han skelnede mellem Intelligensdefekt og Karakterdefekt, der dog sjældent helt kan adskilles, idet de enkelte Funktioner er meget afhængige af hinanden.

De aandssvage — altsaa de intelligensdefekte — inddeles i tre Grupper, nemlig Idioterne, der højst kan naa samme Intelligens som et 5 Aars Barn, de imbecile med en Intelligens som en 8-aarig, og de debile med en 11-aarigs Intelligens.

Medens der kun findes 5—6000 Idioter og imbecile her i Landet, og de alle er paa Anstalter, har vi

40,000 lettere Aandssvage

— eller debile —, og kun en lille Del af dem er under Forsorg.

Det er imidlertid af stor Betydning, at de alle kommer det, da de saa vil kunne lære at læse, skrive og regne det nødvendigste og faa en Uddannelse, saa de nogenlunde kan klare sig i Livet.

Ca. 80 pCt. af Aandssvagheden er arvelig betinget, medens de 20 pCt. erhverves i en tidlig Alder ved Hjernebetændelse og lignende.

Hvis begge Forældre er aandssvage, er der næsten 100 pCt.s Sikkerhed for, at de faar aandssvage Børn, og er den ene Part aandssvag, vil 40 pCt. blive aandssvage, og kun 20 pCt. har Udsigt til at blive helt normale.

Overlægen omtalte de Prøver, der kan foretages for at konstatere et Barns Intelligens, og kom derefter ind paa en Omtale af, hvor paakrævet det er, at der drages særlig

Omsorg for de Aandssvage

først og fremmest for deres egen Skyld, men ogsaa af Hensyn til deres Omgivelser og til hele Samfundet.

Der skal ifølge den nye Skolelov oprettes Særklasser til de i lettere Grad aandssvage, og i nogen Grad kan det forsvares at anbringe Børnene i saadanne, men bedst for dem selv vil det absolut være, om de kommer paa Aandssvageforsorgens Skolehjem.

Det er Lærerens Pligt at melde det, hvis han eller hun i sin Klasse har et Barn, der tyder paa at være aandssvagt. Der vil saa blive foretaget en Undersøgelse, og det er bedre, at en saadan bliver foretaget en Gang for meget (ved, at det f. Eks. konstateres, at Barnet kun er en Sinke), end at den forsømmes.

Selv om det kan gaa nogenlunde med et aandssvagt Barn, saa længe det kun er et Barn, gaar det nemlig som Regel galt, naar Overgangsalderen naas. De svagt udviklede Hæmninger vil da medføre Karakterbrist, som let fører de unge Mænd ind paa Forbryderbanen eller en vagabonderende Tilværelse og faar de unge Piger til at ende i Prostitutionen i Nyhavn eller lign. Steder.

Det er, før disse vanskelige Aar begynder, at de bør under Forsorg, fordi den Paavirkning, de er ude for i Alderen 14 til 18 Aar, kommer til at præge dem hele Resten af Livet. Faar vi dem først i 20 Aars Alderen, er det næsten umuligt at udrette noget.

Overlægen skildrede derefter, hvor mange

Ulykker, der kunde være undgaaet,

hvis Børnene i rette Tid var kommet under den rigtige Behandling paa et dertil indrettet Hjem, og fremhævede, at det er nødvendigt at beholde dem, til Overgangsalderen er helt overstaaet, hvilket for de aandssvage først er naaet ved 21—23 Aars Alderen.

Er de først naaet over den, vil der som Regel falde en vis Ro over dem, og efter paa Forsorgshjemmet at have faaet en Uddannelse paa et eller andet Omraade, hvor de har vist sig særlig duelige, vil de nu kunne sendes ud i Livet ganske anderledes rustede dertil, end hvis de ikke var kommet under Forsorg.

Efter at have omtalt Loven, der giver Ret til at sterilisere aandssvage Mennesker, for at de ikke skal sætte aandssvage Børn i Verden, omtalte Overlægen

Forholdene paa en moderne Aandssvageanstalt,

og fremhævede, at det er ganske forkert at forbinde noget uhyggeligt eller afskrækkende dermed. En saadan moderne Anstalt drives som et Hospital under lyse, hyggelige Former, og Opholdet former sig for Børnenes Vedkommende som paa en anden Kostskole med Ferieophold i Hjemmet o.s.v.

Bilag 3. Østsjællands Avis 09.01.47

Østsjællands Avis (K)
Køge
9. JAN. 19

378

Forsorgen for de i lettere Grad aandssvage

Af Overlæge Georg V. Bredmose, Andersvænge

I.

VED Aandssvaghed, som er et Samlebegreb for flere forskellige Sygdomme, der ytrer sig ved samme Sygdomsbillede, forstaas en medfødt (nedarvet) eller i tidligste Aar erhvervet sjælelig Sygdom (Defekttilstand), som i første Række lammer Forstandslivet, men som dog alleroftest ledsages af mere eller mindre udtalte Forstyrrelser paa Følelses-, Handlings-, Driftslivets Omraade (Karakterlivet). Forstandsmanglerne er imidlertid det mest fremtrædende — klinisk, diagnostisk, pædagogisk og socialt, i Modsætning til Forholdet ved Psykopatierne (Wimmer).

I det følgende vil jeg gøre Rede for lidt om Aandssvaghed i al Almindelighed samt lidt om de Lovkomplekser den danske Aandssvageforsorg bygger paa.

Skolen og dermed det sociale Liv udtrykker Aandssvaghed ved: aandssvag er en saadan Person, hvis Evner er saa ringe udviklede, at han ikke er eller vil være i Stand til gennem normal Skoleundervisning at tilegne sig et saadant Minimum af Kundskkaber og gennem normal Oplæring af gøre saa mange Erfaringer, at han kan naa til uden anden Hjælp at klare sig i Livet, d. v. s. at Tilværelsen faktisk selv foretager Afgrænsningen. Rent psykopatoologisk inddeles Aandssvaghed i 3 Grupper:

Idioti, Intelligenskvotient 0—35, Intelligensalder 5,8 Aar.

Imbecillitas, Intelligenskvotient 35—55, Intelligensalder 8,8 Aar.

Debilitas, Intelligenskvotient 55 [illegible]

Den ovenfor nævnte Intelligenskvotient opnaas ved Foretagelsen af en Intelligensundersøgelse, der herhjemme fortrinsvis foretages med Binet-Simon Intelligensprøver i dansk standardiseret Revision fra 1930.

Intelligensundersøgelsen er et udmærket Hjælpemiddel til Gruppeplacering af de aandssvage, men ingenlunde altid nødvendig for at kunne stille Diagnosen: Aandssvaghed. Der, hvor Intelligensundersøgelsen har den største Betydning, er i Udskillelsen af de i lettere Grad aandssvage fra Sinkerne, blot maa man ikke for kategorisk hage sig fast i et bestemt Tal og for Eksempel tro, at et Barn med en Intelligenskvotient 76 er Sinke, og et Barn med Intelligenskvotient 74 er debil, idet man jo maa huske paa, at vel er Prøverne objektive, men de er jo behæftet med subjektibe Fejlkilder, f. Eks. Indisponering saavel hos undersøgte som hos Undersøgeren. Det er derfor nødvendigt ikke alene at tage Hensyn til Patientens Intelligenskvotient, men i ikke mindre Grad at fæste Opmærksomheden paa den undersøgtes øvrige psykiske Habitus, Karakterudvikling, sociale Tilpasningsevne, Slægtsforhold og lignende.

Diagnosen af de 2 første Grupper er jo ikke vanskelig, og disse vil jo saa at sige altid af Forældre eller andre Myndigheder ret hurtigt blive anmeldt til Aandssvageforsorgen.

Idioti erkendes hurtigt efter Fødslen, forbliver urenlige, ofte urolige skrigende, kan ikke lære at arbejde.

Imbecillitas: Barnet udvikles sent, sent renlig, sent til at gaa og tale. Kommer ofte i Skole, men opgives. Nogle kan lære groft praktisk Arbejde. Bør i Reglen paa Anstalt, hvis Hjemmet ikke nøje kan overvaage dem — evt. steriliseres, da de mangler Hæmninger, og er et letfordeligt Bytte.

Langt den største sociale Interesse har derimod de unge debile, d. v. s. de i lettere Grad aandssvage, som omfattes af den Gruppe Mennesker, der ligger paa Grænsen til Sinkestadiet.

Af Udseende er disse Børn og unge Mennesker ofte, som Folk er flest, mange kan endda være ret kønne og i deres daglige Færd ret kvikke og slagfærdige, hvorfor det ofte for Omgivelserne har været svært at betragte dem som svagt begavede. Men ret ofte ser man dem dog prægede af Forstandsmanglen. De har ofte en daarlig Holdning, grove, ofte noget ukoordinerede Bevægelser og ofte noget stillestaaende Mimik. Disse svagt begavede Børn og unge vil dog næsten alle med en Undervisning, der er tilrettelagt specielt for dem, kunne lære at læse, skrive og regne saa meget, at de vil have Kundskaber nok til paa en beskeden Maade at kunne klare sig i deres daglige Færd; og under passende Vejledning vil de ligesaa efter Konfirmationen være i Stand til at lære et grovere Arbejde i en saadan Grad, at de senere hen vil være i Stand til i ikke uvæsentlig Grad at kunne bidrage til deres eget Underhold, for Mænds Vedkommende hovedsageligt ved Landbrug og Gartneri, for Kvinders Vedkom-

Bilag 3. Østsjællands Avis. 09.01.47

mende i huslige Pladser paa Landet og smaa Hjem i Byerne.

Ser vi paa de i lettere Grad aands svage som Helhed, vil de ofte ved Fødslen ikke frembyde Forskelligheder fra et normalt Barn, Udviklingen foregaar maaske lidt senere, saaledes at Barnet først skønner noget senere end normalt, kommer til at gaa og tale noget senere og maaske først bliver renlig ved 4-Aars Alderen, men Forskellene her er dog ikke væsentlig større, end Omgivelserne i mange Tilfælde ikke opdager, at der er noget galt; naar Barnet bliver lidt ældre vil dets Leg maaske nok mangle nogen Fantasi, Barnet vil være noget mere afhængigt af Kammeraterne end normalt, idet dets Initiativ ikke er saa stort, men naar Barnet ved det 7. Aar kommer i Skole, vil fremmede, d. v. s. Læreren, næsten altid mærke, at der er noget galt. Udseendet vil vel ikke altid røbe, at Barnet er tilbage i Udvikling, men Læreren vil jo hurtigt opdage, at Barnets Evner er smaa og undertiden saa smaa, at Undervisningen i Normalskolen faktisk maa opgives.

Hvorfor det at inddrage disse unge Mennesker er nødvendigt, skal jeg forhøge at vise med følgende:

Saa længe Barndommen varer, og Barnet forbliver i Hjemmet, gaar det nogenlunde, men naar Overgangsalderen kommer, begynder den karakteristiske Uligevægtsperiode. Den store Omvæltning, som Puberteten er, selv for normalt begavede, bliver for de svagt begavede som oftest en Katastrofe, tilmed er Puberteten hos de i lettere Grad aandssvage meget stærkt forlænget og som Regel ikke overstaaet før med dets 21—22. Aar.

Hvis den debile saaledes straks efter Konfirmationen bliver anbragt i en Plads paa Landet eller i Byerne, vil der i Reglen ret hurtigt opstaa svære Karaktervanskeligheder paa Grund af de svagt udviklede Hæmninger som Følge af hans daarlige Begavelse, givende sig Udslag i Uligevægt og skiftende Adfærd.

Snart er han flittig og interesseret, udfører med Omhu det ham paalagte Arbejde, snart er han uden Lyst, tvær, mut, sløser resp. undlader at arbejde, og bliver han irettesat, reagerer han øjeblikkeligt med at stikke af. Første Gang flygter han vel til sit Hjem, men da dette i Reglen sørger for at bringe ham tilbage, tager han ikke hjem næste Kang en lignende Situation indtræffer, men han begynder at vagabondere, stjæler for at faa til Livets Ophold, kommer ofte i Forbindelse med ligestillede i Reglen ældre, og i mange Tilfælde findes disse lettere aandssvage Personer som et villigt Redskab inden for større eller mindre Forbryderbander.

Resultatet af en saadan 15—16-aarig ung Mands Vagabondage bliver, at Børneværnet bliver alarmeret, og han anbringes paa Iagttagelseshjem eller Ungdomshjem. Her falder han ofte ret hurtigt til Ro under den pædagogiske Vejledning (hvad der er typisk for de unge debile, der kommer under ordnede Forhold), og han kan da ret hurtigt vise sig saa stabil, at man forsøger at anbringe en saadan 16—17 Aars Dreng i Plads igen efter ½ Aars Forløb —, men dette gaar som Regel aldrig godt, foruden de foran omtalte Karaktervanskeligheder er det endnu hertil kommet, at den unge Mand eller Pige er blevet kønsmoden, hvilket yderligere virker forstyrrende paa den svage Karakter. Tilmed er en saadan Persons Kønsliv længe om at blive fuldmodent, i mange Aar i Puberteten kan det holde sig ganske u-uddifferentieret, hvad der kan give sig Udslag i mangehaande Uterlighedshandlinger.

Overfor denne unge Mand eller Pige, der maaske nu er blevet 17—18 Aar, vil der nu blive rejst Tiltale, og ved Mentalundersøgelse vil hans Aandssvaghed blive erkendt; men dette er meget ofte for sent, og det karakterstibileserende Arbejde, der skulde finde Sted paa en Afdeling for debile unge Mennesker, besværes i uhyggelig Grad ved en saadan forsinket Anbringelse, idet der jo desværre ikke skal lang Tid til hos saadanne svagt begavede Mennesker for at skabe en vis vanemæssig Forbrydermentalitet; men jeg kan dog sige: det er bedre at faa de 17—18-aarige ind, end først at faa dem, som man tidligere gjorde, i 25—30 Aars Alderen, efter at de havde bæret straffet baade 10 og 12 Gange. Overfor en saadan gentagne Gange straffet Person, er der selvfølgelig intet terapeutisk at stille op. Onstalterne maa overfor saadanne Personer spille Fængslets Rolle.

Den unge Piges Karaktervanskeligheder viser sig paa nogenlunde samme Maade, kun vil det for hende adækvate være, at hun hurtigt glider over i den laveste Del af Prostitutionen.

De foran omtalte Ulykker kunde oftest være fuldstændigt undgaaet, hvis den unge Dreng eller Pige i Skoletiden eller straks ved Skoletidens Afslutning, eller eventuelt første Gang Børneværnet fik med saadanne Tilfælde at gøre, det var blevet erkendt som værende aands svage i lettere Grad (debile) ved en psykiatrisk Undersøgelse (eller skolepsoykologisk) og var blevet anbragt enten paa et Skolehjem for aandssvage eller paa et dertil indrettet og egnet Oplæringssted under Aandssvageforsorgen.

Den Vej, Københavns Kommune har anvist, ved stærk Brug af psykiatriske Poliklinikker i Samarbejde med Skolepsykologerne samt Tilknytning af Psykiatrikere til Børneværnet, er i sin Opbygning efterfølgelsesværdig og maa i det smaa ogsaa kunne gennemføres i Provinsen.

(Sluttes).

Administrativ Frihedsberøvelse

Tyge Haarlev, der i 1948 var ekspeditionssekretær i arbejdsministeriet, skrev en afhandling, der udkom i som et særtryk af Socialt Tidsskrift 1948. Titlen er: ”Administrativ frihedsberøvelse inden for den offentlige Forsorg og beslægtede Områder”.
Emnet skulle drøftes på det 18. nordiske juristnøde, der blev afviklet i København 26.-28. august 1948.

Haarløv foreslår oprettelsen af et nævn som ankeinstans inden for åndssvage- og sindssygeforsorgen, en ankeinstans, der skulde overtage justitsministeriets og socialministeriets funktioner som ankeinstans. Ankenævnet skulde bestå af en dommer som formand, en social-praktiker og en psykiater.

Tyge Haarlev afslutter sit indlæg således:
To ting står imidlertid fast: det negative, at de gældende bestemmelser om frihedsberøvelse i forsorgsloven frembyder utilstrækkelige garantier for den enkeltes retssikkerhed, og det positive, at en ændring i disse bestemmelser er påkrævet, og efter alle solemærker at dømme også vil blive gennemført.

Overlæge Georg Bredmose, Andersvænge åndssvageanstalt (D):
Som en af dem, der har den trykkende sko på, idet jeg er overlæge på en institution for åndssvage, vil jeg gerne have lov til at sige et par ord i tilslutning til drøftelserne vedrørende åndssvage. Se, for det første er der selve begrebet forsorgstrang, det må blive et rent juridisk socialt begreb, som må defineres, og så må enhver rette sig efter, hvad der nu bliver bestemt,

men vedrørende punkt 2:
om at inddragelsesbegæring skal udstedes af en læge, som ikke er ansat ved en åndssvageanstalt, da vil problemet her i Danmark blive meget vanskeligt, idet den lægepolitik, der gennem mange år fra åndssvageforsorgens side er drevet, har været lidet forudseende. Der findes ikke mulighed for danske læger, endsige danske psykiatere, at uddanne sig i åndssvageforsorg. Danske psykiatere har i dag så at sige ingen mulighed for at blive ansat ved institutioner for åndssvage i midlertidige stillinger. Vi har fra danske psykiateres organisation gentagne gange gjort opmærksom på, at embedslægerne og børnepsykiaterne burde have mindst fra tre måneder til et halvt års tvungen ansættelse ved et åndssvagehospital, men dette har ikke kunnet lade sig gøre. Når man derfor nu vil overlade en stor del af diagnosestillingen til embedslæger, så er dette ikke praktisk gørligt, det kan de ikke ifølge deres uddannelse, og man kan ikke bebrejde dem det, det drejer sig jo om en bestemt gruppe patienter, den gruppe, vi kalder de i lettere grad åndssvage, der er problemet; de i højere grad åndssvage er der ingen vanskelighed med, hverken for de almindeligt praktiserende læger eller embedslæger, men de andre, grænsetilfældene, er det allerstørste sociale problem. ***Nede hos mig på Andersvænge virker vi ansatte læger tillige som en slags poliklinik, faktisk for Midtsjælland. Vi har gennemsnitlig cirka 3—400 ambulante undersøgelser om året fra børneværn, fredehjem, ungdomshjem, forældre o. s. v., som kommer med deres vanskelige børn, og gennemsnitlig viser cirka 30 pct. af disse henvendelser sig at være af åndssvage. Resultatet af disse undersøgelser indberetter vi til socialministeriet gennem Østifternes Åndssvageanstalts bestyrelse, og den undersøgte bliver da inddraget administrativt under åndssvageforsorgen***.
Hvad der vil ske, hvis man nu siger, at overlægerne eller afdelingslægerne på åndssvagehospitalerne ikke må indstille til åndssvageforsorg; så vil der formentlig ske det, at

undersøgelserne vil vedblive, og den undersøgende læge vil sende sin erklæring til den praktiserende læge, denne vil skrive erklæringen af og forsyne den med sit navn, og så er vi lige vidt. Det er altså i virkeligheden et fundamentalt punkt, som der her er rørt ved, for, hvis vi ikke sørge for at give lægerne uden for institutionerne lejlighed til at uddanne sig på dette område, især kredslægerne og andre, f. eks. børnepsykiaterne eller skolelægerne, så er vi lige vidt. Dette er et rent ministerielt administrativt spørgsmål, som socialministeriet og sundhedsstyrelsen må tage op, nu kan det ikke gå længere, som det har gået, åndssvagehospitalerne må have de længe omtalte kandidatstillinger nu. Med hensyn til Nævnet, da må jeg sige, at i det spørgsmål er jegfuldstændig enig. Men det må sandelig ikke være en bibeskæftigelse at sidde i Nævnet. Som det er for øjeblikket, hvor en sterilisationssag tager fra 3—5 måneder, er det ikke underligt, at patienterne bliver vrede og gnavne over, at de skal vente så længe på institutionerne, når de endelig har taget bestemmelsen om at lade sig sterilisere og fået at vide, at de efter denne kan forvente at komme ud i en plads. Nævnsarbejdet må være heldagsarbejde, og det må fungere langt hurtigere, på det punkt er jeg ganske enig med professor Poul Andersen.

Uddrag af referat

Peter Bislev

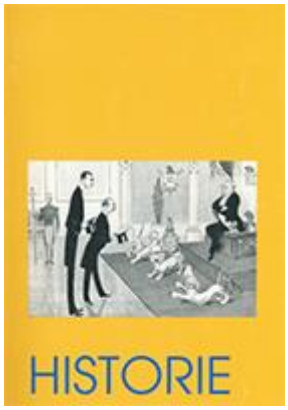

Historie/Jyske Samlinger, Bind 2001 (2001) 2

Lene Koch: Tvangssterilisation i Danmark 1929-67. (Gyldendal, 2000). 414 s., 399 kr.

Merete Bøge Pedersen

Side 419

Lene Kochs bog om sterilisationer ligger i umiddelbar forlængelse af hendes bog Racehygiejne i Danmark 1920-56 (2000). Tilsammen tegner de to bind et billede af dansk racehygiejne i Danmark fra slutningen af 1. Verdenskrig til 1967, fra politik og videnskab til konkret handling. Selv om de to bind samlet blev antaget til forsvar for den filosofiske doktorgrad af Københavns Universitets Humanistiske Fakultet, kan de læses uafhængigt af hinanden. Således er det da også alene bogen om tvangssterilisationer, der i det følgende vil blive omtalt

I perioden 1929-68 blev mere end 12.000 personer steriliseret i Danmark. Nogle var Åndssvage, andre var sinker, og atter andre var socialt belastede og overbebyrdede flerbørnsmødre. Fælles for dem alle var imidlertid, at sterilisationerne skete ud fra et statsligt ønske om at kontrollere befolkningskvaliteten. Bogen baserer sig i væsentlig grad på disse personers journal sager, der hidrører fra henholdsvis Sterilisationsnævnets, Justitsministeriets og Retslægerådets arkiv. Oplysningerne herfra er, foruden den øvrige store mængde kildemateriale, blevet systematisk gennemgået og indeholder svarene pa Lene Kochs tre hovedspørgsmål: Var sterilisationerne i perioden eugenisk motiveret? Blev sterilisationerne foretaget på tvungen eller frivillig basis? Og endelig, hvad var omstændighederne i forbindelse med det danske sterilisationsvæsens opståen, udvikling og afvikling?

Den første sterilisationslov blev vedtaget i 1929, for siden at blive afløst af mere permanente love i henholdsvis 1934 og 1935. Loven af 1934 gav principielt adgang

til at tvangssterilisere enhver åndssvag. Som udgangspunkt var loven møntet pa lettere åndssvage, der i stedet for livslang og dermed omkostningsfuld institutionalisering kunne tjene som samfundsnyttige borgere uden risiko for reproduktion. For at sterilisere efter 1934-loven var kravene blot, at pågældende havde faet stillet diagnosen »åndssvag«, og at der var indhentet samtykke fra en beskikket værge. I modsætning til 1934-loven gav 1935-1oven adgang til tvangssterilisation. Til gengæld åbnede den muligheden for sterilisation pa eugenisk indikation og tilmed af normalt begavede individer.

Lene Koch afslører, at der var flere problemer i forbindelse med administrationen af 1934-loven: anvendelsen af usikre intelligensmålinger, frembringelsen af patientsamtykke ved hjælp af trusler om vedvarende institutionalisering og anvendelsen af såkaldte »**ja-værger«**, der agerede **værger** i op til flere sager uden at have nærgående kendskab til den enkelte åndssvage. Hvad angår 1935-loven, var det særligt problematisk, at flere kvinder gav samtykke til sterilisation, efter at de var blevet mødt med trusler om tvangsfjernelse af børn og afslag pa abort.

Afhandlingens største svaghed består i, at ikke alle disse konklusioner er tilstrækkeligt dokumenteret. I forbindelse med truslerne om nægtelse af abort, hvis ikke kvinden indvilligede i sterilisation, skriver Lene Koch, at hun kun har fundet et eksempel herpå. Alligevel mener hun, at der »findes grund til at tro, at denne sammenkastning har haft praktisk betydning« (s. 201). Hun henviser ganske vist til en artikel i Ugeskrift for Læger, men hendes egen bevisførelse er ikke overbevisende.

Side 420

Hertil føjer sig vel ikke så meget svagheder, som irritationsmomenter: Der er alt for mange og lange tilløb til at komme i gang med afhandlingen, med det resultat at basale definitioner helt udelades eller alt for sent præsenteres for læseren. Et af tilløbene består i, at Lene Koch vil formane lasseren om at forstå fortiden pa dens egen præmisser. Nar forfatteren anser det for så vigtigt, at læseren lader fordomme erstatte af forståelse, som tilfældet er, er det så meget desto mere bemærkelsesværdigt, at hum selv overtræder den opstillede læsemanual, som det fx er tilfældet alene ved valget af titlen »Broderskabet« til et underafsnit.

Dermed ikke sagt, at bogen er dårlig, for det er den bestemt ikke. I behandlingen af enkelte personsager nærmer afhandlingen sig ligefrem det fremragende, ligesom diskussionen af de forskellige tvangsgrader og lovenes konsekvenser er særdeles nuanceret og spændende. Det er alt i alt en meget væsentlig bog, som fortjener al mulig opmærksomhed.
Hosted af Det Kongelige Bibliotek - Danmarks National Bibliotek og Københavns Universitets Bibliotek / Hosted by the Royal Library - National Library of Denmark and Copenhagen University Library.

Bilag.6
Funktionærbladet okt. 1965.

FUNKTIONÆRBLADET

PERSONALIA

Overlæge Bredmose
25 år ved Andersvænge 01.10.65

Overlæge George Bredmose

Den 1. oktober var det 25 år, siden overlæge George Bredmose tiltrådte stillingen som overlæge ved den nyoprettede institution Andersvænge.

Bredmose blev hurtigt en af de centrale skikkelser ved den danske ånssvageforsorg. Den unge, energiske psykiater udfoldede en utrolig ardejdsindsats — som foredragsholder, som videnskabsmand og organisator.

Overlæge Bredmoses største indsats ligger på det videnskabelige område med udforskningen af åndssvaghedens årsager, men også nye medicinske behandlingsmetoder havde overlægens store interesse. Gennem talrige rejser i udlandet studerede overlæge Bredmose de åndssvages behandling i de mest fremskredne lande. Det blev ikke til »død viden«, men blev levendegjort for personalet og egnens befolkning gennem talrige foredrag og artikler.

Også hvad patienternes behandling angår blev der foretaget banebrydende indsats på Andersvænge. Bredmose ønskede — og fik — gennemført den høje standard, hvad angår behandling, bespisning og beklædning.

Ved personlig indsats støttede overlægen de af landets dengang så dårlige økonomi vanskeliggjorte forhandlinger om løn til personalet. Andersvænge var i mange år bedre normeret med førsteplejerstillinger end andre institutioner, og det skal i dag røbes, at det ikke mindst var overlæge Bredmoses indsats.

Fra personalet har vi således meget at takke vor overlæge for, og vi vil gerne udtale vores tak for de 25 år og udtrykke håbet om, at overlægens helbred, der på det sidste har svigtet lidt, igen må blive godt.

V. M.

Overlæge Bredmose død

Slagelse.

Efter længere tids sygdom er overlæge Georg Vilhelm Bredmose, Andersvænge, død, 63 år.

Overlæge Bredmoses helbred havde gennem længere tid været vaklende, og den 1. oktober sidste år trak han sig tilbage, samtidig med at han kunne fejre 25-års jubilæum som overlæge ved institutionen. Andersvænge var i mange år landets nyeste og mest moderne institution af sin art, og under overlægens dygtige ledelse skabte den sig et godt renommé viden om. Utallige mennesker fra ud- og indland besøgte stedet i studiesøjemed, ligesom overlægen selv foretog studierejser i ud- og indland. Overlæge Bredmose foretog bl.a. en grundig undersøgelse af, hvad der fandtes af åndeligt handicappede i Grønland, og gennem foredrag og sammenkomster på institutionen delagtiggjorde han personalet i sin viden.

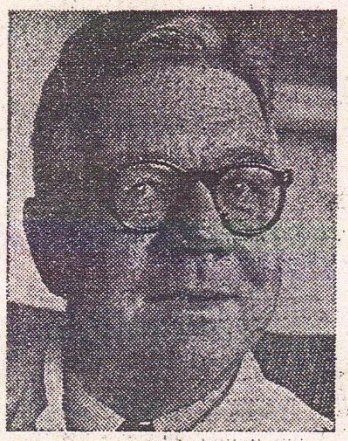

Overlæge G. V. Bredmose.

Overlæge Bredmose var pioner inden for arbejdet med åndssvage, og han arbejdede utrætteligt på oplæring af patienter og for at få dem socialt ligestillet med andre.

Efter at have fået sin embedseksamen i 1931 begyndte overlæge Bredmose straks at specialisere sig inden for psykiatrien, og efter at have haft ansættelse på forskellige institutioner, bl.a. kolonien Filadelfia i Dianalund, fik han speciallægeautorisation i psykiatri i 1937. I 1938 blev overlæge Bredmose leder af Københavns Kommunehospitals børnepsykologiske klinik, og samtidig var han bl.a. ledende læge ved Frederiksberg Hospitals psykologiske afdeling og speciallæge ved det københavnske politi og fængselsvæsen, hvorefter han i 1940 kom til Andersvænge.

— Yderligere var overlæge Bredmose i en periode formand for Dansk Psykiatrisk Organisation, hvor han en overgang også var sekretær.

Under overlæge Bredmoses ledelse voksede Andersvænge med næsten eksplosionsagtig hast. Da overlægen i 1940 kom til Andersvænge, var der 380 patienter og 100 funktionærer, og da han i oktober trak sig tilbage, beskæftigede institutionen 400 funktionærer og havde 670 patienter.

Overlæge Bredmose var en venlig og behagelig mand, og han forstod at omgås patienter såvel som personale. Med fast og myndig hånd ledede han institutionen, og det var ham, der skabte Andersvænges ansigt både udadtil og indadtil, idet han havde en klar linie i sit arbejde. Man vidste, hvor han stod, og man kunne trygt regne med hans støtte, når der var problemer, der skulle løses. Overlægens gode evne til hurtigt at sætte tingene på plads på en rolig facon og til at tale med mennesker, var en af de egenskaber, der stærkest kendetegnede ham.

Overlæge Bredmose efterlader sig foruden sin hustru en søn og en datter.

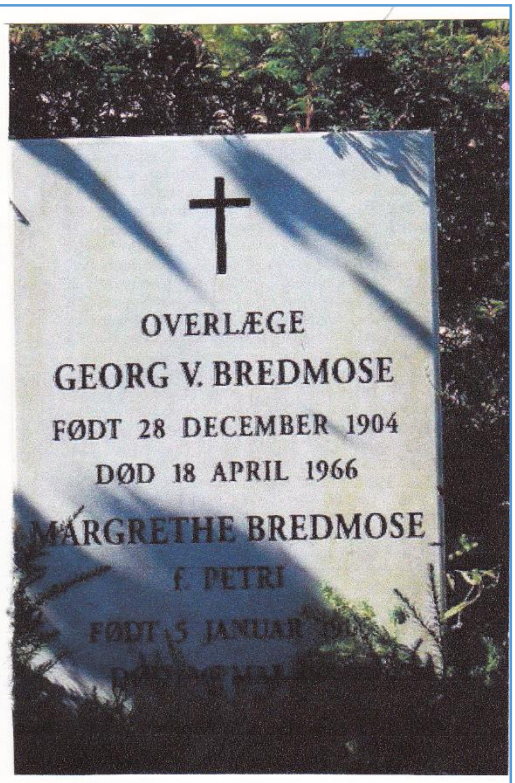

Dødsfald

Overlæge
Georg Wilh. Bredmose

Overlæge Georg Wilh. Bredmose, Andersvænge ved Slagelse er død, 63 år. Han havde 1. oktober i fjor trukket sig tilbage, samtidig med at han kunne fejre 25 års jubilæum ved instututionen Overlæge Bredmose var en pioner inden for arbejdet med åndssvage og foretog bl. a. den hidtil første grundige undersøgelse af, hvad der fandtes af åndeligt handicappede i Grønland. Sin embedseksamen fik overlæge Bredmose i 1931, og straks efter begyndte han inden for psykiatrien, og specialicere sig I. 1937 fik han speciallægeautorisation i psykiatri, i 1938 blev han leder af Københavns Kommunehospitals børnepsykologiske Klinik og var samtidig tilknyttet Frederiksberg Hospitals psykologiske afdeling og speciallæge ved Københavns politi og Fængselsvæsenet. I 1940 kom han til Andersvænge. I en periode var Georg W. Bredmose formand for Dansk Psykiatrisk Organisation, hvis sekretær han også var en overgang.

Overlæge Georg Wilh. Bredmose.

§§ 6-9 i lov nr. 171 af 16. maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage, jfr. socialministeriets lovbekendtgørelse nr. 230 af 11. juni 1954

§ 6.

Stk. 1. Vedkommende anstaltsled else skal snarest gøre indstilling til det i § 7 omhandlede nævn om foretagelse af sterilisation, jfr. § 8, af en åndssvag, når samfundsmæssige hensyn, såsom at pågældende på grund af åndssvaghed skønnes ikke at være i stand til på forsvarlig måde at opdrage sine børn eller ved eget arbejde at forsørge dem, taler for, at den åndssvage sættes ud af stand til at få afkom, eller når sterilisation vil være gavnlig for den åndssvage selv, idet sterilisation vil gøre det forsvarligt at undlade inddragelse under forsorg eller vil muliggøre den åndssvages overgang:

a) fra anstaltsanbringelse til kontrolleret familiepleje eller udskrivning,
b) fra kontrolleret familiepleje til udskrivning eller
c) til en friere form henholdsvis under anstaltsanbringelse eller kontrolleret familiepleje.

Stk. 2. Med anstaltsledelsens indstilling til nævnet skal følge en af anstaltslægen afgiven erklæring, og sagen skal i øvrigt i det omfang, hvori det skønnes af betydning for det rejste spørgsmål, være ledsaget af de anstalten bekendte oplysninger om den åndssvages og hans families forhold samt af fødselsattest for den åndssvage. Indstillingen skal endvidere være ledsaget af en udtrykkelig udtalelse fra en særlig i sagens anledning beskikket værge om, at han er klar over beskaffenheden og de antagelige følger af det indgreb, som der bliver spørgsmål om at foretage, samt at han tiltræder, at indgrebet foretages.

Stk. 3. Er der i nævnet enighed om at tiltræde anstaltsledelsens indstilling om foretagelse af sterilisationsindgreb, drager anstalten snarest muligt omsorg for, at indgrebet foretages af en dertil af sundhedsstyrelsen autoriseret læge.

Stk. 4. Er der i nævnet ikke enighed om godkendelse af indstillingen, vil indgrebet ikke være at foretage. Sagen kan dog atter optages efter 1 års forløb.

Stk. 5. Det påhviler den læge, der foretager indgrebet, uopholdelig at underrette nævnet, når operationen er foretaget.

Stk. 6. Udgifterne ved foretagelsen af indgrebet afholdes af pågældende anstalt.

§ 7.

Stk. 1. Til at behandle de i den foregående paragraf nævnte indstillinger fra anstaltsledelsen om foretagelse af sterilisationsindgreb på åndssvage nedsætter socialministeren et nævn, der skal bestå af en dommer som formand, en socialpraktiker samt en læge, der er uddannet i psykiatri eller åndssvageforsorg.

Stk. 2. Udgifterne ved nævnets virksomhed, herunder honorarer til medlemmerne, afholdes af staten og bevilges på finansloven.

§ 8.

Ved sterilisation forstås i denne lov sådanne indgreb i kønsorganerne, som lægevidenskabeligt betegnes Vasectomi for mænds vedkommende og Resectio tubarum (Salpingectomi) for kvinders vedkommende.

§ 9.

Stk. 1. Den, som uhjemlet foretager de i § 6 omhandlede sterilisationsindgreb, straffes, forsåvidt forholdet ikke efter den øvrige lovgivning medfører højere straf, med bøder fra 500 kr.

Stk. 2. Forsømmelse af at give den i § 6, næstsidste stykke, omhandlede underretning straffes med bøder fra 10 kr.

Stk. 3. Bøderne tilfalder statskassen.

Bilag 9.1
Lov nr.176 af 11.05.35

Lov nr. 176 af 11. Maj 1935 om Adgang til Sterilisation og Kastration

§ 1.

Sterilisation (Ufrugtbargørelse) af en Person kan efter indhentet Erklæring fra Retslægeraadet tillades af Justitsministeren, naar samfundsmæssige Hensyn taler derfor og nedennævnte Betingelser er opfyldt.

Der skal foreligge en Begæring, ledsaget af en Lægeerklæring og indeholdende fyldestgørende Oplysninger om de for Andragendet bestemmende Grunde og Erklæring om, at den, der fremsætter Begæringen, for saa vidt det ikke er en Anstaltsledelse, forud af en Læge er vejledet om Indgrebets antagelige Følger. Er den paagældende gift, uden at Samlivet er ophævet ved Separation eller længere Tids faktisk Adskillelse, skal Ægtefællens Erklæring saa vidt muligt indhentes.

For psykisk normale endvidere følgende: *At* særlige Hensyn, navnlig Fare for Afkommets arvelige Belastning, taler for Sterilisation, *at* han har naaet Myndighedsalderen, og *at* han selv andrager derom. Er Andrageren umyndiggjort i personlig Henseende, skal Værgens Erklæring indhentes. I ganske særlige Tilfælde kan Sterilisation dog tillades, uanset at Andrageren ikke har naaet Myndighedsalderen.

For psykisk abnorme, der ikke er aandssvage: *At* det maa anses for gavnligt for den paagældende, at han sættes ud af Stand til at faa Afkom, *at* han selv med Tiltræden af en dertil beskikket Værge andrager derom. Er han umyndig, kan hans Værge beskikkes til at afgive Erklæringen. Er den paagældende som Følge af mentale Mangler ude af Stand til at forstaa Betydningen af et saadant Indgreb, kan Andragendet underskrives af Værgen alene. Er han inddraget under Forsorg af en Statsanstalt eller en i Henhold til § 67 i Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933 om offentlig Forsorg godkendt Anstalt, kan Anstaltsledelsen underskrive alene.

Om Sterilisation af aandssvage gælder Reglerne i Lov Nr. 171 af 16. Maj 1934.

§ 2.

Kastration af en Person kan efter indhentet Erklæring fra Retslægeraadet tillades af Justitsministeren, naar den paagældendes Kønsdrift enten udsætter ham for at begaa Forbrydelser og saaledes betyder en Fare for Samfundet eller medfører betydelige sjælelige Lidelser eller social Forringelse for ham. I øvrigt skal følgende Betingelser være opfyldt:

Der skal foreligge en Begæring, ledsaget af en Lægeerklæring og indeholdende fyldestgørende Oplysninger om de for Andragendet bestemmende Grunde og Erklæring om, at den, der fremsætter Begæringen, for saa vidt det ikke er en Anstaltsledelse, forud af en Læge er vejledet om Indgrebets antagelige Følger. Er den paagældende gift, uden at Samlivet er ophævet ved Separation eller længere Tids faktisk Adskillelse, skal Ægtefællens Erklæring saa vidt muligt indhentes.

For psykisk normale endvidere følgende: At han har naaet Myndighedsalderen, og at han selv andrager om Kastration. Er han umyndiggjort i personlig Henseende, skal Værgens Erklæring indhentes.

For psykisk abnorme, herunder aandssvage: At han selv med Tiltræden af en dertil beskikket Værge andrager derom. Er han umyndig, kan hans Værge beskikkes til at afgive Erklæringen. Er den paagældende som Følge af mentale Mangler ude af Stand til at forstaa Betydningen af et saadant Indgreb, kan Andragendet underskrives af Værgen alene. Er han inddraget under Forsorg af en Statsanstalt eller en i Henhold til § 67 i Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933 om offentlig Forsorg godkendt Anstalt, kan Anstaltsledelsen underskrive alene. I de to sidste Tilfælde skal Andragendet være tiltraadt af Anstaltslægen eller en Embedslæge.

§ 3.

Forinden Justitsministeren meddeler Tilladelse til Foretagelse af de i denne Lov omhandlede Indgreb, skal Ministeren forvisse sig om, at den paagældende, efter Omstændighederne Værgen, er klar over Beskaffenheden og de antagelige Følger af det Indgreb, som der bliver Spørgsmaal om at foretage.

Tillader Justitsministeren Foretagelse af Ste-

Bilag 9.2.

Lov af 11.05.35.

rilisation eller Kastration, foretages Indgrebet snarest muligt og i hvert Fald inden 3 Maaneder af en Læge med fornøden kirurgisk Uddannelse efter den paagældendes eller Anstaltsledelsens Valg. Det paahviler Lægen, naar Indgrebet er foretaget, herom uopholdelig at underrette Justitsministeriet.

Afslaar Justitsministeren Henvendelsen, maa denne ikke fornyes, før 1 Aar er forløbet efter Afslagets Datum, medmindre der er indtraadt Omstændigheder af Betydning for Afgørelsen, der ikke forelaa ved den tidligere Henvendelse.

§ 4.

Kastration af en Person kan efter indhentet Erklæring fra Retslægeraadet bestemmes af Retten, naar han efter opnaaet Myndighedsalder findes skyldig i en af de nedenfor under a) og b) nævnte Forbrydelser under saadanne Omstændigheder, at Gerningen karakteriserer ham som en paa dette Omraade farlig Forbryder, og det maa antages, at der er nærliggende Fare for, at hans Kønsdrift vil drive ham til nye alvorlige Sædelighedsforbrydelser, og at Udsigten til Straf ikke vil afholde ham derfra.

De Forbrydelser, der i denne Henseende kommer i Betragtning, er:

a) Voldtægt efter Borgerlig Straffelov af 15. April 1930 § 216 eller Forsøg derpaa,
b) en af de i samme Lov §§ 217, 1ste og 2det Stykke, 218 og 222 samt disse Paragraffer og § 216 sammenholdt med §§ 224 og 225, 1ste Stykke, nævnte Forbrydelser eller Forsøg derpaa.

Hvor en Domfældelse alene finder Sted for en af de under b) nævnte Forbrydelser, er det derhos en Betingelse, at den paagældende findes at burde dømmes til i Medfør af Borgerlig Straffelovs § 70 at anbringes i en Anstalt eller i Medfør af samme Lovs § 65 at indsættes i Sikkerhedsforvaring.

Bestemmelsen om Kastration kan træffes i Forbindelse med Afgørelsen af Skyldspørgsmaalet eller ved en senere Afgørelse, med Hensyn til hvilken der da i Dommen tages Forbehold.

Hvor den skyldige er en Kvinde, bliver det ved Afgørelsen at tage særlig i Betragtning, at Indgrebet for Kvindens Vedkommende er af mere indgribende og farligere Karakter.

Træffes Bestemmelse om Kastration, foretages denne - under Hensyn til den paagældendes almindelige Sundhedstilstand - snarest muligt af en Læge med fornøden kirurgisk Uddannelse efter Fængsels- eller Anstaltsledelsens Valg. Hvis den paagældende forlanger det, skal Indgrebet -- for saa vidt der ikke foreligger lægelig Kontraindikation derfor - foretages under universel Narkose. Lægen indberetter straks til Justitsministeren, naar Indgrebet er foretaget.

Det paahviler den, der er underkastet Sterilisation eller Kastration i Henhold til denne Lov, at lade sig underkaste lægelig Efterundersøgelse efter nærmere af Justitsministeren fastsatte Regler.

§ 6.

Udgifterne ved de i §§ 1 og 2 omhandlede Indgreb betales af den paagældende selv. Hvis vedkommende ikke har Midler hertil, afholdes Udgifterne af Statskassen eller, for saa vidt den paagældende er inddraget under en af de i § *66* i Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933 nævnte Forsorgsgrene, af vedkommende Anstalt.

Udgifterne ved de i § 4 omhandlede Indgreb afholdes som Udgifterne ved den paagældendes Fængsels- eller Anstaltsophold.

§ 7.

Den, som uhjemlet foretager de i denne Lov omhandlede Indgreb, straffes, for saa vidt Forholdet ikke efter den øvrige Lovgivning medfører højere Straf, med Bøder fra 500 Kr.

Overtrædelse af de i § 3, 2det Stykke, 2det Punktum, § 4, sidste Stykke, sidste Punktum, og § 5 indeholdte Bestemmelser straffes med Bøder fra 10 Kr.

Bøderne tilfalder Statskassen.

§ 8.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1935.

Samtidig ophæves Lov Nr. 130 af 1. Juni 1929 om Adgang til Sterilisation, jfr. Lov Nr. 143 af 2. Maj 1934 om Ændring i den nævnte Lov.

Bilag 10.1
Betænkning nr. 333, 1964

BETÆNKNING

OM

STERILISATION OG KASTRATION

AFGIVET AF DET AF
JUSTITSMINISTERIET DEN 30. DECEMBER 1958
NEDSATTE UDVALG

LABORATORIUM

BETÆNKNING NR. 333

1964

II. Sterilisation

A. Gældende ret.

Efter gældende ret kan sterilisation foretages med følgende hjemmel: 1) Hovedbestemmelserne findes i lov nr. 176 af 11. maj 1935 om adgang til sterilisation og kastration. 2) Om sterilisation af åndssvage gælder reglerne i §§ 6-9 i lov nr. 171 af 16. maj 1934, jfr. socialministeriets lovbekendtgørelse nr. 230 af 11. juni 1954, som er opretholdt ved lov nr. 192 af 5. juni 1959 om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede. 3) Dernæst indeholder lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v. § 1, stk. 4, hjemmel for at sterilisere en kvinde i visse tilfælde i forbindelse med svangerskabsafbrydelse. 4) Endelig antages det, at sterilisation kan foretages uden udtrykkelig lovhjemmel, hvis lægelige hensyn gør indgrebet påkrævet.

1. 1935-loven. Regler og praksis.

a. *Sagernes behandling.* Efter denne lov kan sterilisation tillades af justitsministeriet efter indhentet erklæring fra retslægerådet. Loven gælder som nævnt ikke sterilisation af åndssvage.

Hovedparten af de sterilisationssager, der forelægges for justitsministeriet, er nu forberedt af mødrehjælpen. Forberedelsen omfatter dels en lægelig, dels en social undersøgelse. De lægelige oplysninger, herunder oplysning om andragerens psykiske tilstand, tilvejebringes i reglen gennem mødrehjælpens læger, herunder speciallæger, men suppleres i det omfang det skønnes fornødent med erklæring fra andre speciallæger eller arvebiologisk institut samt eventuelt med en udtalelse fra andragerens egen læge. Den sociale undersøgelse foretages af en ved vedkommende mødrehjælpsinstitution ansat socialrådgiver, som aflægger besøg i hjemmet og gennem samtale med andrageren og dennes ægtefælle eller pårørende indhenter fyldige oplysninger om den pågældendes økonomiske og boligmæssige forhold og andre omstændigheder, som kan være af betydning for afgørelsen.

Når mødrehjælpen er kommet til at spille en så væsentlig rolle i sterilisationssagerne, må det bl.a. ses i sammenhæng med, at institutionen siden svangerskabsloven af 1956 har administreret de legale svangerskabsafbrydelser. Ifølge svangerskabslovens § 3, stk. 3, skal en kvinde i almindelighed rette henvendelse til en mødrehjælpsinstitution, hvis hun ønsker sit svangerskab afbrudt. Og bestemmelse om, hvorvidt svangerskabsafbrydelse kan foretages, træffes af det til mødrehjælpsinstitutionen hørende samråd, bestående af institutionens leder eller en anden ved institutionen ansat person med tilsvarende uddannelse og 2 læger, hvoraf så vidt muligt den ene skal være speciallæge i gynækologi eller kirurgi, om muligt en stedlig overlæge, den anden speciallæge i psykiatri, jfr. § 6 A i bekendtgørelse nr. 227 af 24. august 1956 af lov om mødrehjælpsinstitutioner. I visse tilfælde kan bestemmelse om svangerskabsafbrydelse dog træffes af vedkommende sygehusoverlæge, jfr. svangerskabslovens § 3, stk. 2. Spørgsmålet om sterilisation rejses hyppigt i forbindelse med svangerskabsafbrydelse. Det er da naturligt, at mødrehjælpen, som i forvejen har forberedt sagen med henblik på andragendet om svangerskabsafbrydelse, indsender sagen til justitsministeriet i de tilfælde, hvor der tillige søges sterilisation, og tilladelse hertil udkræves efter reglerne i 1935-loven. De oplysninger, som har ligget til grund for afgørelsen om svangerskabsafbrydelse, vil i reglen tillige være af betydning for bedømmelsen af, om sterilisation bør tillades, men skønnes yderligere oplysninger påkrævet, indhentes disse af mødrehjælpen. I en del tilfælde får mødrehjælpen endvidere henvendelse fra ikke-gravide kvinder, som ønsker sig steriliseret, og institutionen tilvejebringer også i sådanne tilfælde de fornødne oplysninger til brug for retslægerådets og justitsministeriets behandling af sagen.

Udvalget har fra mødrehjælpen modtaget en redegørelse, som blandt andet indeholder oplysninger om sagernes behandling i mødrehjælpsinstitutionerne samt et meget fyldigt statistisk materiale over de af disse institutioner i året 1958/59 behandlede sterilisationssager. Redegørelsen, hvortil man henviser, er medtaget

Psykisk abnorme. - Også for disse personers vedkommende er det reglen, at de selv skal fremsætte begæring om tilladelse til at lade sig sterilisere. Begæringen skal dog tiltrædes af en i dette øjemed beskikket værge. Værgen beskikkes efter de almindelige regler for værgebeskikkelse i justitsministeriets cirkulære af 25. september 1922. Herefter skal den beskikkende myndighed, som i København er magistraten og ellers skifteretten, være opmærksom på, om den, der beskikkes, kan antages med omhu og interesse at ville varetage den pågældendes tarv. Derfor bør en nærstående slægtning, besvogret eller ven af andrageren fortrinsvis beskikkes som værge. Hvis andrageren er umyndig, kan hans faste værge beskikkes til at afgive erklæringen, hvilket jævnligt sker. Nogle af de større hospitaler og anstalter indstiller undertiden en socialrådgiver eller en medarbejder ved Dansk Forsorgsselskab til at beskikkes som værge, når en egnet person blandt patientens nærmeste ikke har kunnet bringes i forslag. Denne fremgangsmåde har så vidt vides ikke givet anledning til ulemper.

Der er i praksis tendens til at fortolke begrebet »psykisk abnorm« restriktivt. Kun hvis der er tvivl om, hvorvidt andrageren har fuld forståelse af indgrebet og dets rækkevidde, kræver man en værge beskikket. I årene 1957-59 er der alene beskikket værge i 32 sterilisationssager eller i ca. 10 sager om året. 16 af andragerne opholdt *sig* på anstalt; heraf var 4 sindssyge og 2 psykopater, medens resten var sinker på grænsen til åndssvaghed. Til belysning af disse sagers beskaffenhed anføres:

Eksempel 14.

21-årig ugift kvinde. Moderen åndssvag i middel grad. Inddroges under forsorg på åndssvageanstalt som 13-årig. IK da 69. Ønskedes nu udskrevet af kontrolleret familiepleje, efter at man ved fornyet intelligensprøve havde fundet IK 80. Hun var klar over, at moderen var åndssvag og angav, at hun ønskede at blive steriliseret, fordi hun var bange for at få åndssvage børn. Der var nærliggende fare for arveligt

Oversigt over de af sterilisationsnævnet behandlede sager fra 1949–1962.

	Antal tiltrædelser	Antal tiltrædelser	Antal tiltrædelser	Udsættelse (1 år) + senere genoptagelse	Udsættelse (1 år) + genoptagelse og senere tiltrædelse	Afslag på gr. af formelle mangler	Afslag af andre grunde	Tilbagekaldelser
	mænd	kvinder	i alt					
	1	2	3	4	5	6	7	8
1949	106	169	275	5	3	1	3	1
1950	92	175	267	4	8	0	4	0
1951	62	130	192	1	2	0	3	1
1952	33	134	167	0	2	1	1	0
1953	35	106	141	0	1	0	3	0
1954	27	113	140	1	2	0	1	1
1955	33	92	125	0	3+2*)	0	2	0
1956	26	68	94	2	4	1	4	1
1957	38	63	101	1	0	0	0	0
1958	34	67	101	0	0	0	0	0
1959	23	83	106	0	0	0	0	0
1960	19	75	94	0	0	0	0	0
1961	13	67	80	1	0	0	0	1
1962	8	72	80	0	0	0	0	1
I alt	549	1414	1963	15	25+2	3	21	6

*) Udsættelse + gentagelse + afslag.

Som grundlag for oversigten i rubrik 4-8 er (tilstræbt) gennemgået samtlige sager i omhandlede tidsrum, hvor tiltrædelse ikke straks er givet i henhold til indstillingen, herunder sager, hvor yderligere oplysninger er indhentet. Endvidere er gennemgået samtlige sager, hvor tiltrædelse er givet, men hvor der har været senere korrespondance, som f. eks. i tilfælde, hvor sterilisation ikke er gennemført på grund af patientens senere vægring (rubrik 8). I oversigten er ikke medtaget de tilfælde, hvor nævnet har afgivet udtalelse vedrørende sterilisation, uden at egentlig sterilisationsindstilling har foreligget (f. eks. høring i spørgsmål om ægteskabstilladelse). - *Ad rubrik 4-5:* Udsættelse skyldes typisk ung alder i forbindelse med mulighed for senmodning. - *Ad rubrik 6:* Forekommer f. eks., hvor beskikket værge tilbagekalder tidligere tiltrædelse. - *Ad rubrik 7:* F. eks. i tilfælde, hvor vedkommende patient har været i en alder, hvor chancerne for besvangring har været minimale.

Bilag 10.4
Betænkning nr. 333, 1964 s.19

belastet afkom, og efter retslægerådets skøn ville hun næppe kunne opdrage børn.

Er den pågældende som følge af mentale mangler ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan andragendet underskrives af værgen alene. Drejer det sig om en person, der er inddraget under forsorg af en statsanstalt eller en i henhold til den dagældende forsorgslovs § 67, nu forsorgslov nr. 169 af 31. maj 1961 § 70, jfr. socialministeriets bekendtgørelse nr. 103 af 27. marts 1962, godkendt anstalt, er anstaltsledelsen under samme betingelse beføjet til at underskrive andragendet alene. Bestemmelsen har i hvert fald i de senere år ikke været anvendt, idet andragendet altid har været underskrevet af den pågældende selv.

2. 1934-loven. Regler og praksis.

Lov nr. 192 af 5. juni 1959 om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede opretholder den tidligere åndssvagelovs sterilisationsbestemmelser, dog således at forslag til revision af disse bestemmelser skal forelægges folketinget senest i folketingsåret 1962/63, ved lov nr. 40 af 15. februar 1963 ændret til 1964/65. Bestemmelserne findes i §§ 6-9 i socialministeriets bekendtgørelse nr. 230 af 11. juni 1954 af 1934-loven. Der henvises endvidere til kapitel VII i socialministeriets cirkulære nr. 245 af 8. december 1959, der tillemper bestemmelserne efter den nye åndssvageforsorgslov.

a. Kompetencen.

Spørgsmålet om sterilisation af en åndssvag rejses af vedkommende overlæge inden for åndssvageforsorgen i en indstilling til forsorgens bestyrelse. Såfremt bestyrelsen kan tiltræde, at den åndssvage søges steriliseret, fremsender den med sine bemærkninger indstillingen til det af socialministeriet i henhold til loven af 1934 nedsatte sterilisationsnævn, der træffer den endelige afgørelse i sagen.

Nævnet består af en dommer som formand, en socialpraktiker samt en læge, der er uddannet i psykiatri eller åndssvageforsorg. Sterilisationen kan kun gennemføres, hvis nævnets medlemmer er enige om at godkende indstillingen. Hvis enstemmighed ikke opnås, kan sagen dog atter optages efter 1 års forløb.

b. Statistik.

I det første tiår efter lovens ikrafttræden steriliseredes gennemsnitlig 235 åndssvage årligt. I den sidste halve snes år har antallet imidlertid stadig været faldende og er nu nede på 80-90 om året. Ovenfor er opstillet en oversigt over de af sterillsationsnævnet behandlede sager fra 1949-1962

Der henvises endvidere til den side 111 ff. som bilag 8 optagne redegørelse fra overlæge Niels Pape, nu Viborg, for en af ham i årene 1954-1955 foretaget undersøgelse af en gruppe børn født af åndssvage kvinder, der senere var blevet steriliseret.

c. Indikation.

Nævnet må i første række tage stilling til, om man kan tiltræde overlægens diagnose vedrørende patientens mentale tilstand. Bedømmelsen heraf hviler på en samlet vurdering af patientens hele åndelige udrustning, herunder hans tidligere udvikling, hans evner og adfærd i øvrigt i skolen, på eventuelle arbejdspladser og i det hele hans evne til at tilpasse sig og klare sig i det normale samfundsliv. Resultatet af foretagne psykologiske tests, herunder egentlige intelligensundersøgelser, vil indgå i denne samlede vurdering, idet man traditionelt her i landet har sat grænsen opad mod ikke-åndssvaghed ved en intelligenskvotient på omkring 75. Hvor nævnet har skønnet, at det måtte anses for tvivlsomt, hvorvidt den pågældende kunne karakteriseres som åndssvag, har nævnet henvist sagen til behandling efter reglerne i 1935-loven.

Det kræves, at sterilisationen enten er begrundet i samfundsmæssige hensyn, eller at indgrebet vil være gavnligt for den åndssvage selv. Som eksempler på samfundsmæssige hensyn nævner loven, at patienten på grund af sin åndssvaghed ikke vil være i stand til på forsvarlig måde at opdrage sine børn eller ved eget arbejde at forsørge dem. Vægten lægges således på den åndssvages sociale muligheder og tilpasningsevne, medens eugeniske hensyn ikke direkte er nævnt, selv om risikoen for åndssvagt afkom dog må kunne tages i betragtning ved vurderingen af de samfundsmæssige hensyn. Følgen heraf er, at en åndssvag kan steriliseres, uanset om hans åndssvaghed er arvelig eller ej. Den gavnlige virkning af indgrebet for patienten selv træder frem, hvis sterilisation vil gøre det forsvarligt at undlade at inddrage ham under forsorg eller muliggøre udskrivning af forsorg eller anbringelse under en friere forsorgsform, f.eks. kontrolleret familiepleje.

d. Formelle betingelser.

Sterilisationsnævnet har senest i marts 1951 udsendt en vejledning om forberedelsen af sa-

Tillæg med Benet – Simons Intelligensprøver fra 1943-udgaven
30 delprøver for de 3 til og med 7- årige

Du kan tage del i forsorgshistorien ved at prøve opgaverne på dig selv eller, fx dit barn eller barnebarn. Prøv at forestille dig, at du mellem 1929 og 1967 kunne blive anbragt under Åndssvageforsorg og inden du blev udskrevet tvangssteriliseret, hvis du ikke klarede prøverne godt nok.
I dette hæfte er 30 af de 78 prøver indsat i en let bearbejdet form, men i ca. samme sværhedsgrad. Prøven med nr. 5 år I kan p.t ikke bruges, men den er beskrevet i materialet. Går du i gang, vil det være en hjælp at læse vejledningen, der er indsat side 69-70.

Praktisk prøvetagning
Den standardiserede og reviderede 1943-udgave var oprindelig tænkt anvendt på børn fra 3 til og med 15 år. Til hver årgang er der 5 opgaver plus en reserveopgave. I alt 13 x 6 = 78 opgaver.
I dette tillæg er der medtaget 30 opgaver. Det er opgaverne til børn fra 3. til og med 7. leveår. Der er en reserveopgave til hvert leveår. Den skal kun bruges, hvis en af de 5 ordinære opgaver mislykkes. Af de her foreliggende 30 opgaver instrueres i de 11 tilfælde alene ud fra manualen – altså den reviderede 43-udgave. I 13 tilfælde bruges supplerings-materiale, og i 6 tilfælde findes/suppleres med materiale indsamlet i nærmiljøet.

Kritik af Benet-Simons Intelligensprøve
Før du nu går i gang med lave en prøve med dig selv, dit barn eller barnebarn, kan det være udmærket, at kende til en kritikers vurdering af testen. Følgende kritikpunkter er formuleret af A. G. Epstein (1910 – 2002).
Epstein havde sit virke indenfor Taleforsorgen. Han fik fra 1948 ansættelse ved Statens Institut for Talelidende og virkede på begge Central-institutter, i Hellerup og i Risskov. Han blev denne forsorgsgrens vigtigste praksisfornyer. I sin bog: Sprogmangler hos børn i både 1969 og 1978-udgaven fremfører han følgende kritik af B-S-intelligensprøven:

1. ***Intelligens (eller begavelse) er en for kompliceret funktion til, at den kan udtrykkes i et tal.***
2. ***Når man på denne måde, sætter et tal på et menneske, postulerer man en sikkerhed og en eksakthed, som ikke er til stede.***
3. ***Tallet siger intet om, hvilken slags opgaver, der er løst rigtigt.***
4. ***Det siger intet om den undersøgtes indstilling og indsats under testningen.***
5. ***Selv om man i en rapport om testningen, giver fyldige kommentarer til det talmæssige resultat, er der stor fare for, at det er tallet, der huskes, når kommentarerne er glemt***

Epstein finder det rimeligt at antage, at man ud fra den fundne intelligenskvotient kunne drage prognostiske slutninger, hvad angår erhvervelsen af skolekundskaber, men man burde være varsom med ud fra en intelligenskvotient at drage slutninger om den sociale tilpasning og succes, når barnet bliver voksent.

3 år I

Pege på næse, mund, øjne

Instruks:

Først skal du sikre dig barnets opmærksomhed. Så siger du:

a. Hvor er din næse?

b. Hvor er din mund?

c. Hvor er dine øjne?

Bedømmelse:

Alle 3 besvarelser skal være rigtige, men prøven godtages, selvom barnet blot stikker næsen frem, åbner munden eller blinker med øjnene.

Nogle børn vil hellere pege på forsøgslederens næse, mund og øjne eller på en dukke.

En sådan besvarelse antages også.

Brug en rigtig dukke i stedet for billedet

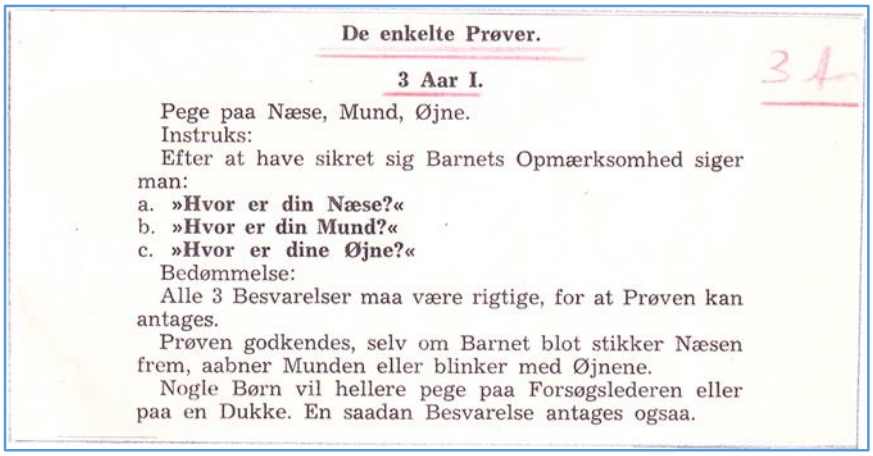

De enkelte Prøver.

3 Aar I.

Pege paa Næse, Mund, Øjne.

Instruks:

Efter at have sikret sig Barnets Opmærksomhed siger man:

a. **»Hvor er din Næse?«**

b. **»Hvor er din Mund?«**

c. **»Hvor er dine Øjne?«**

Bedømmelse:

Alle 3 Besvarelser maa være rigtige, for at Prøven kan antages.

Prøven godkendes, selv om Barnet blot stikker Næsen frem, aabner Munden eller blinker med Øjnene.

Nogle Børn vil hellere pege paa Forsøgslederen eller paa en Dukke. En saadan Besvarelse antages ogsaa.

3 år II

Nævne genstande: Kniv, pung, nøgle og krone.

Instruks:

Du viser genstanden og siger:

Hvad er det for en?

Spørgsmålet må gentages et par gange, men ikke ændres

Bedømmelse:

Alle 4 svar skal være rigtige, for at prøven kan regnes for bestået. Det er ikke nok at kende brugen. Barnet må kende navnet. Udtalen undskyldes. Du lader dig nøje med, at barnet ved, at en krone er et pengestykke. Du kan prøve med billeder i stedet for ting.

Brug rigtige ting til prøven i stedet for billederne.

3 Aar II.

Nævne Genstande:
Kniv, Pung, Nøgle, 5 Øre.
Instruks:
Man viser Genstanden og siger:

»Hvad er det for en?«

Spørgsmaalet maa gentages et Par Gange, men maa ikke ændres.

Bedømmelse:

Alle 4 Svar skal være rigtige, for at Prøven kan regnes for bestaaet.

Det er ikke nok at kende Brugen. Barnet maa kende Navnet.

Udtalen undskyldes f. Eks. Niv for Kniv, og man lader sig nøje med, at Barnet ved, at en 5 Øre er et Pengestykke. Man giver +, hvis det f. Eks. siger Penge, 2 Øre, 1 Øre, 10 Øre.

3 År III

Nævn genstande på billeder (2 af Binet, 2 af Bobertag).

Instruks:

Fortæl mig, hvad du ser på det billede?

Går barnet i stå, siger man: **Hvad mere kan du se?**

Det siges kun ved det første billede!

Bedømmelse:

3 af 4 rigtige. (Se prøvebemærkninger side 37.)

De 4 billeder bruges til 3-, 7- og 13-årrige børn, Kravene til svarene er stigende.

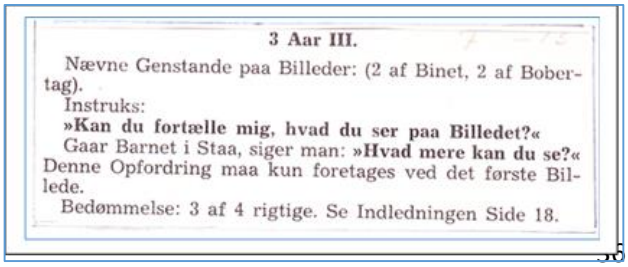

3 Aar III.

Nævne Genstande paa Billeder: (2 af Binet, 2 af Bobertag).

Instruks:

»Kan du fortælle mig, hvad du ser paa Billedet?«

Gaar Barnet i Staa, siger man: »Hvad mere kan du se?« Denne Opfordring maa kun foretages ved det første Billede.

Bedømmelse: 3 af 4 rigtige. Se Indledningen Side 18.

3 år IV

Gentage sætninger på 6 stavelser

(Se side 38.)

Instruks:

Kan du sige: **Mor er rar**

Kan du sige:

a. Far gav mor en ny hat.
b. En stor hund løb sin vej.
c. Det er varmt, jeg er glad.

Bedømmelse:

1 af 3 helt rigtig eller 2 af 3 med en enkelt lille fejl.

Barnet skal opmuntres, men ikke hjælpes.

3 Aar IV.

Gentage Sætninger paa 6 Stavelser. Se Side 20.
Instruks:
Kan du sige: **»Mor er rar.«**
Derefter:
a. »Far gav Mor en ny Hat.«
b. »En stor Hund løb sin Vej«
c. Det er varmt, jeg er glad.«
Bedømmelse: 1 af 3 helt rigtig eller 2 af 3 med en enkelt lille Fejl.

3 år V

Gentage 3 cifre.

(Se side 38.)

Instruks:

Nu siger jeg nogle tal for dig, og så skal du prøve, om du kan sige de samme tal.

Kan du sige: **7 – 2**

Kan du sige: **6 – 4 – 1**
9 – 2 – 5
3 – 8 – 2

Du siger cifrene langsomt – 2 cifre pr. sekund og uden rytme.

Bedømmelse: 2 af 3 rigtige.

Prøvetageren skal være såvel teoretisk som praktisk fortrolig med undersøgelsen.

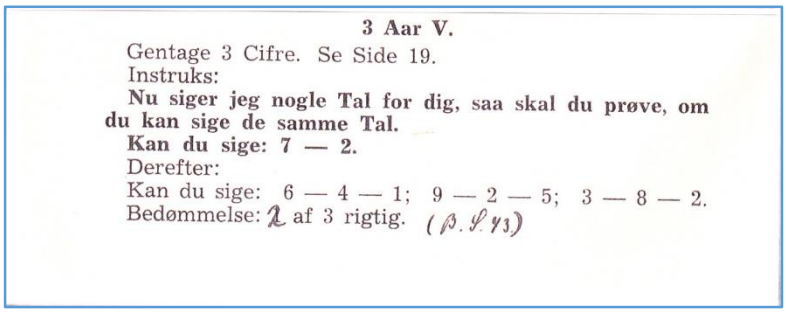

3 Aar V.

Gentage 3 Cifre. Se Side 19.
Instruks:
Nu siger jeg nogle Tal for dig, saa skal du prøve, om du kan sige de samme Tal.
Kan du sige: 7 — 2.
Derefter:
Kan du sige: 6 — 4 — 1; 9 — 2 — 5; 3 — 8 — 2.
Bedømmelse: 2 af 3 rigtig. (P. S. 73)

Angive kønnet

3 år Reserve

Angive kønnet

Instruks:

Til drenge siges: **Er du en dreng eller en pige?**
Til piger siges: **Er du en pige eller en dreng?**

Svarer barnet: **Ja, eller siger det sit navn, gentages:**

Til drenge:
Hvad er du? Er du en dreng eller en pige?
Til Piger:
Hvad er du? Er du en pige eller en dreng?

Bedømmelse:
Svaret må være rigtigt for at give +

Opgaven skal kun bruges, hvis en af de fem opgaver foran mislykkes.

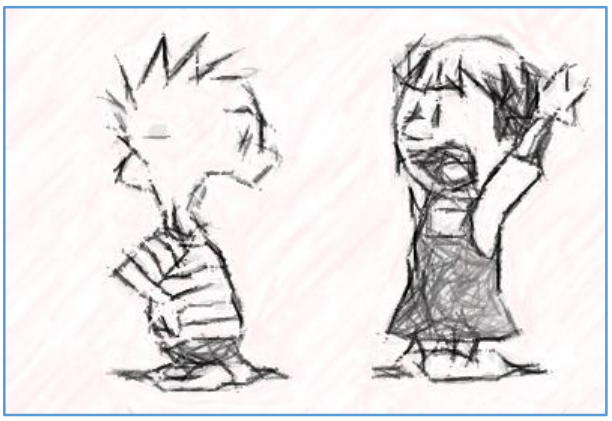

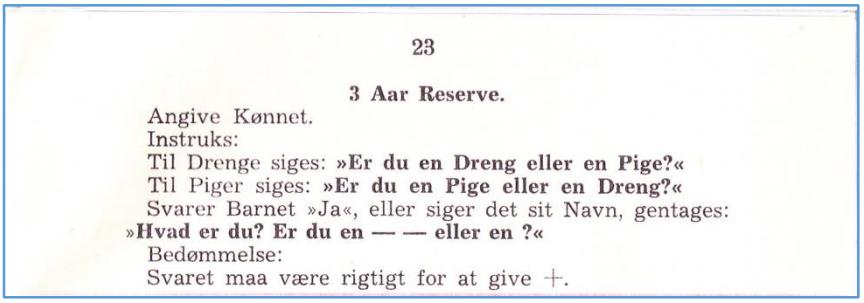

23

3 Aar Reserve.

Angive Kønnet.
Instruks:
Til Drenge siges: **»Er du en Dreng eller en Pige?«**
Til Piger siges: **»Er du en Pige eller en Dreng?«**
Svarer Barnet »Ja«, eller siger det sit Navn, gentages:
»Hvad er du? Er du en — — eller en ?«
Bedømmelse:
Svaret maa være rigtigt for at give +.

4 år I

Skelne former

Instruks:

På et ark papir er bl.a. trykt figurerne: Kvadrat, cirkel, rektangel, trekant og Ellipse. I nederste række er der et kryds. De samme figurer er også trykt på løse stykker papir. Kvadratet anbringes på krydset.

Man siger:

Kan du finde en, der ser ud ligesom denne?

Gør barnet fejl, siger man:

Nej, du skal finde en, der ser ud ligesom denne!

Og man viser omkredsen af kvadratet. Til de andre figurer hjælper man ikke.

Bedømmelse:

Prøven er bestået, hvis 4 af 5 figurer er rigtig anbragt. Det er lige meget, om barnet lægger kortet på figuren eller blot peger. Hvis barnet lægger kortet på figuren, tager man det bort igen, før det næste kort anbringes.

Klip figurerne ud af klippearket side 39 og benyt opgavearket på næste side.

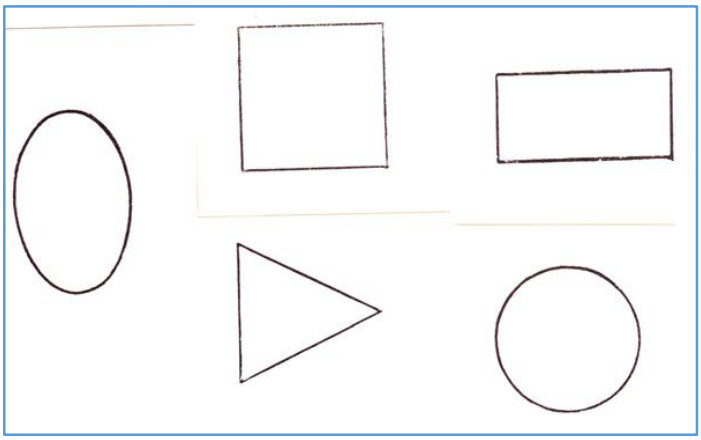

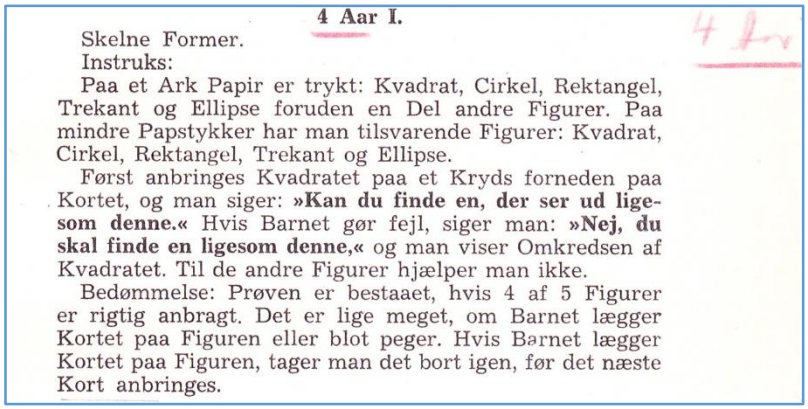

4 Aar I.

Skelne Former.

Instruks:

Paa et Ark Papir er trykt: Kvadrat, Cirkel, Rektangel, Trekant og Ellipse foruden en Del andre Figurer. Paa mindre Papstykker har man tilsvarende Figurer: Kvadrat, Cirkel, Rektangel, Trekant og Ellipse.

Først anbringes Kvadratet paa et Kryds forneden paa Kortet, og man siger: **»Kan du finde en, der ser ud ligesom denne.«** Hvis Barnet gør fejl, siger man: **»Nej, du skal finde en ligesom denne,«** og man viser Omkredsen af Kvadratet. Til de andre Figurer hjælper man ikke.

Bedømmelse: Prøven er bestaaet, hvis 4 af 5 Figurer er rigtig anbragt. Det er lige meget, om Barnet lægger Kortet paa Figuren eller blot peger. Hvis Barnet lægger Kortet paa Figuren, tager man det bort igen, før det næste Kort anbringes.

Læg fig. en af gangen på krydset. Kvadratet først. Barnet skal finde en fig. magen til.

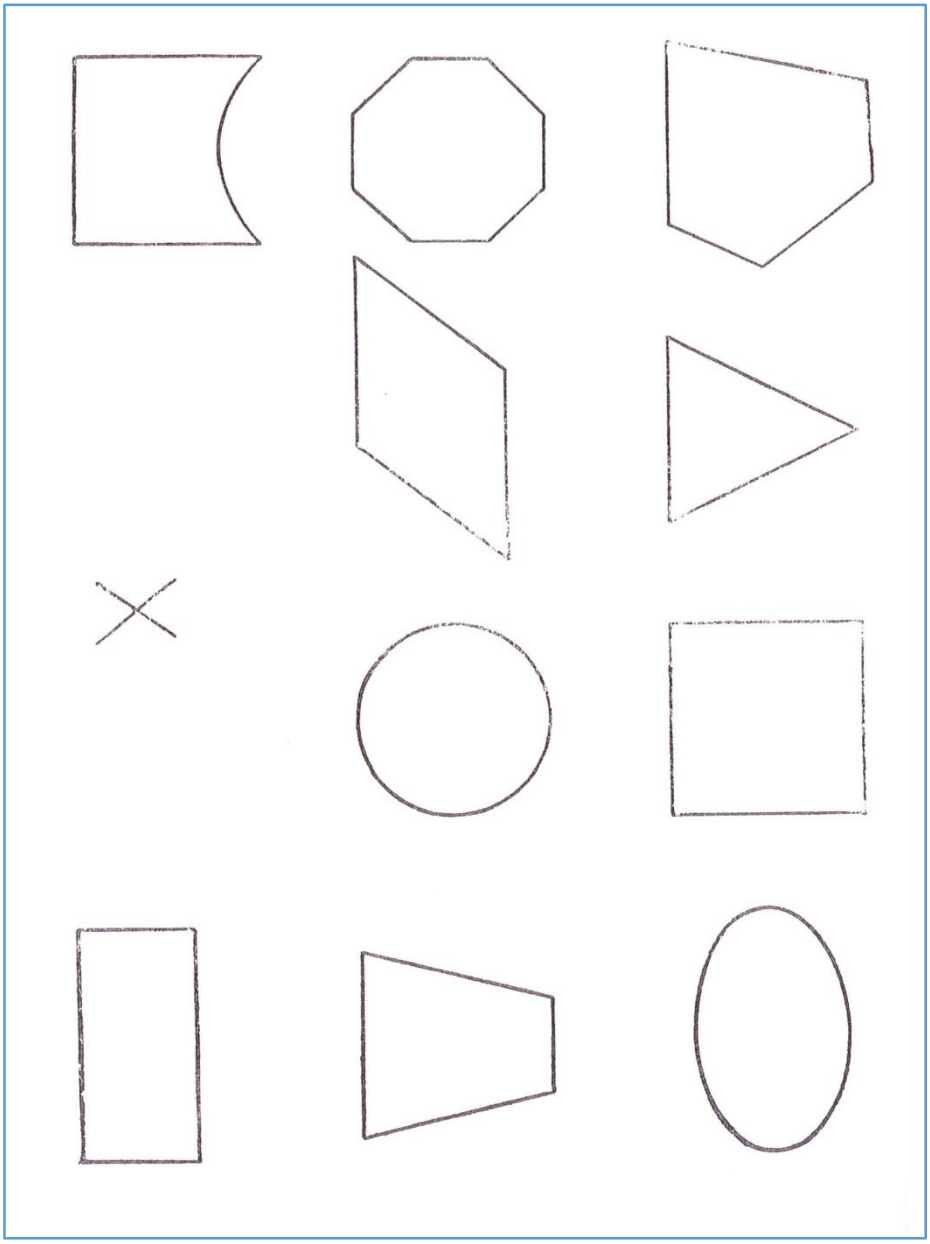

4 år II

Billedprøve (30)

Instruks:
Vis barnet det første billede og spørg:
Hvad er det? Derefter det næste billede.

Bedømmelse:
Barnet skal kende navnet. Det er ikke nok at beskrive funktionen eller fx kalde en karaffel for en flaske.
Af 30 billeder må det kende 21.

Begynd med de 3 opgaver her. Der følger to sider med opgaver.

4 Aar II.

Billedprøve.
Instruks:
Man viser Barnet det første Billede og spørger: **»Hvad er det?«** Derefter det næste og saadan videre.
Bedømmelse:
Det er ikke nok, at Barnet siger f. Eks. om en »Tragt«: »Det er en til at hælde Petroleum i«, eller, at det kalder en Karaffel for en Flaske. Det maa kende Navnet. Af 30 Billeder maa det kende ~~16~~. 21 (D. 8. 43)

Begynd med de opgaver, du formoder, barnet kan løse.

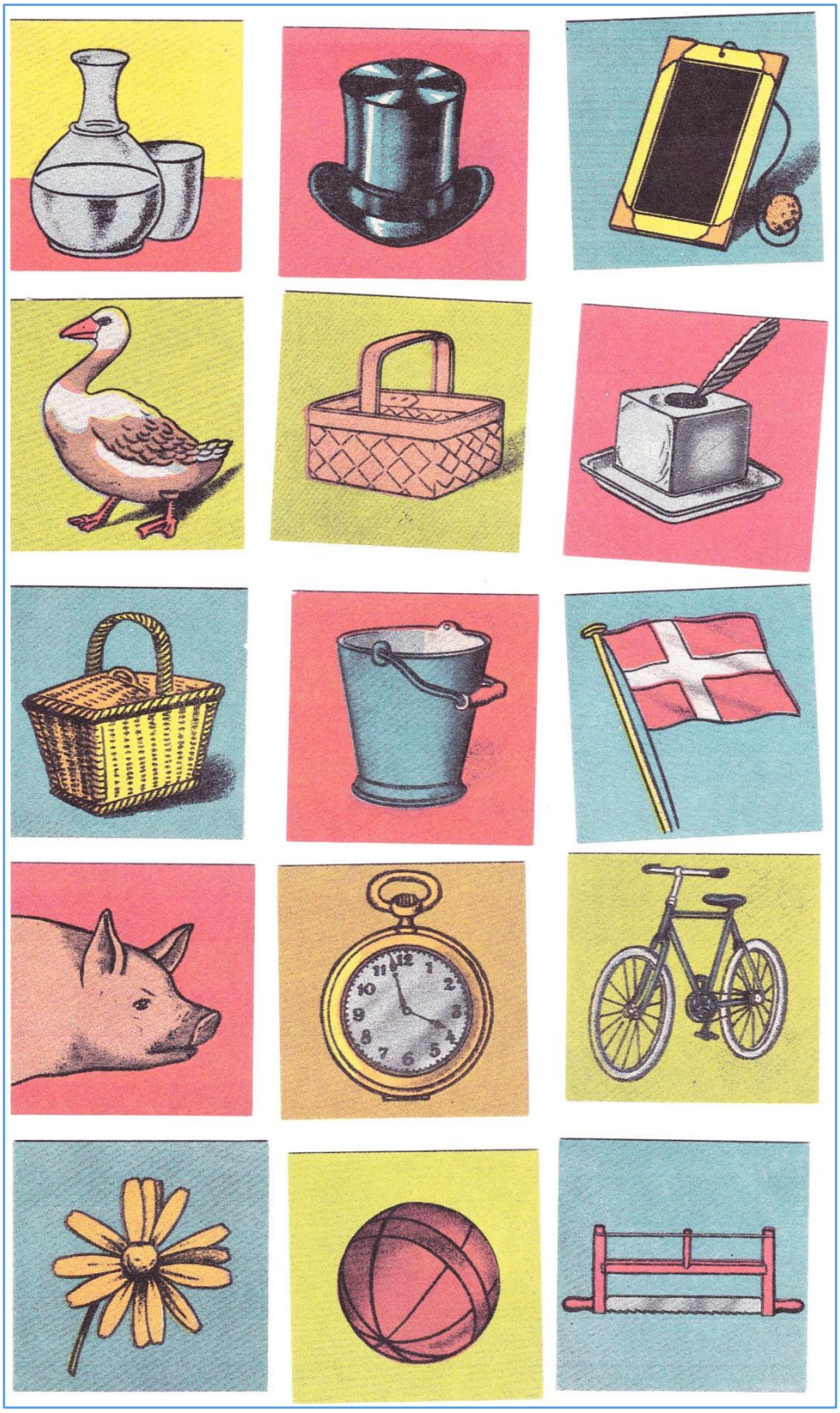

4 år III

Gentage sætninger på 10 stavelser. (se side 38)

Instruks:

Kan du sige:

a. **Katten blev bange for den store hund**.

b. **Mor har givet mig et nyt forklæde**.

c. **Det regner i dag. Hun har en dukke**.

Bedømmelse:

2 af 3 rigtige

Undersøgelsen bør foregå på et roligt sted.

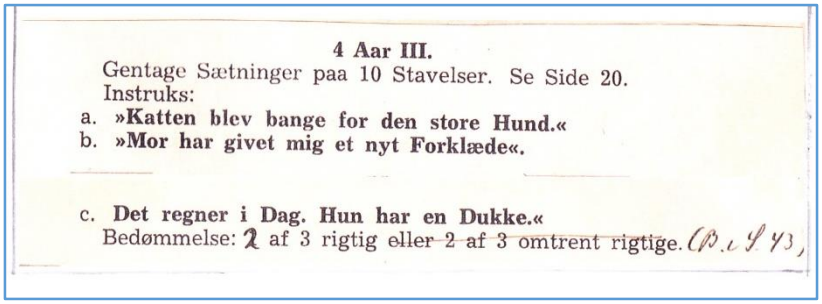

4 Aar III.

Gentage Sætninger paa 10 Stavelser. Se Side 20.

Instruks:

a. **»Katten blev bange for den store Hund.«**

b. **»Mor har givet mig et nyt Forklæde«.**

c. **Det regner i Dag. Hun har en Dukke.«**

Bedømmelse: 2 af 3 rigtig ~~eller 2 af 3 omtrent rigtige.~~ (B. 1 S. 43)

4 År IV

Forstandsprøve af 1. grad

Instruks:

Man spørger:

a. **Hvad vil du gøre, hvis du er søvnig?**
b. **Hvad vil du gøre, hvis du fryser?**
c. **Hvad vil du gøre, hvis du er sulten?**

Spørgsmålet må gentages, men ikke ændres.
Ret ofte svarer barnet: Jeg er ikke søvnig. Man gentager da blot spørgsmålet: **Ja, men hvad ville du gøre, hvis du er søvnig**

Bedømmelse:

Gode svar: a. Gå i seng, Sove.
b. Ha, en frakke på. Så vil jeg ind.
c. Ha noget mad. Få middagsmad.

2 af 3 svar må være rigtige

Undgå afbrydelser, fx fra andre børn eller voksne

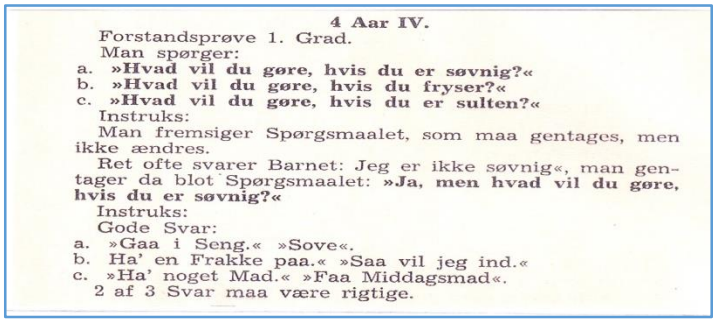

4 Aar IV.

Forstandsprøve 1. Grad.

Man spørger:

a. **»Hvad vil du gøre, hvis du er søvnig?«**
b. **»Hvad vil du gøre, hvis du fryser?«**
c. **»Hvad vil du gøre, hvis du er sulten?«**

Instruks:

Man fremsiger Spørgsmaalet, som maa gentages, men ikke ændres.

Ret ofte svarer Barnet: Jeg er ikke søvnig«, man gentager da blot Spørgsmaalet: **»Ja, men hvad vil du gøre, hvis du er søvnig?«**

Instruks:

Gode Svar:

a. »Gaa i Seng.« »Sove«.
b. Ha' en Frakke paa.« »Saa vil jeg ind.«
c. »Ha' noget Mad.« »Faa Middagsmad«.

2 af 3 Svar maa være rigtige.

4 år V

Definitioner af gaffel, stol, hest og mor

Instruks:

Sig til barnet: **Du kender jo nok en gaffel? Hvad er en gaffel?**
Forstår barnet ikke spørgsmålet, spørger man:
Hvad er en gaffel til?
Spørg på samme måde med **stol** og **hest**.
4. spørgsmål lyder: **Hvad er en mor?**
Det må gentages, men ikke ændres

Bedømmelse:

Eksempler på gode svar:
Gaffel: Til at spise med.
Stol: Til at sidde på.
Hest: Til at ride på. Til at trække en vogn.
Mor: Hun laver mad. Hun passer børn. Hun gør rent. Det er en dame.
3 af 4 rigtige.

Det er en rent sproglig prøve. Der skal ikke vises billeder eller konkreter.

4 Aar V.

Definitioner af Gaffel, Stol, Hest, Mor.

Instruks:

Man siger til Barnet: **»Du kender jo nok en Gaffel?« »Hvad er en Gaffel?«** Forstaar Barnet ikke Spørgsmaalet, spørger man: **»Hvad er en Gaffel til?«**

Paa samme Maade med »Stol« og »Hest«.

Det fjerde Spørgsmaal lyder: **»Hvad er en Mor?«** Det maa gentages, men ikke ændres.

Bedømmelse: Eksempler paa gode Svar:

Gaffel: »Til at spise med.«

Stol: »Til at sidde paa.«

Hest: »Til at ride paa.« »Til at trække en Vogn.«

Mor: »Hun laver Mad.« »Hun passer Børn.« »Hun gør rent.« »Det er en Dame«.

3 af 4 rigtige.

4 år Reserve

Sammenligne 2 linjer

Instruks:

På hver side af et stykke karton er der tegnet to linjer.
På den ene side den længste til højre, på den anden side den længste til venstre. Man viser først barnet den ene side, derpå den anden og så igen den første og siger hver gang: **Vis mig den længste.**
Hvis barnet ikke kender ordet længste, spørger man:
Hvor er den største? eller **hvor er den store?**
Undertiden er det vanskeligt at se, hvilken linje barnet peger på, man må da fortsætte, til man er sikker på, om barnet kan løse opgaven eller ikke.

Bedømmelse:

3 af 3 forsøg eller 5 af 6 forsøg skal være rigtige, for at prøven kan antages.

Klip kortene ud af klippearkene, der er indsat i hæftet side 39.

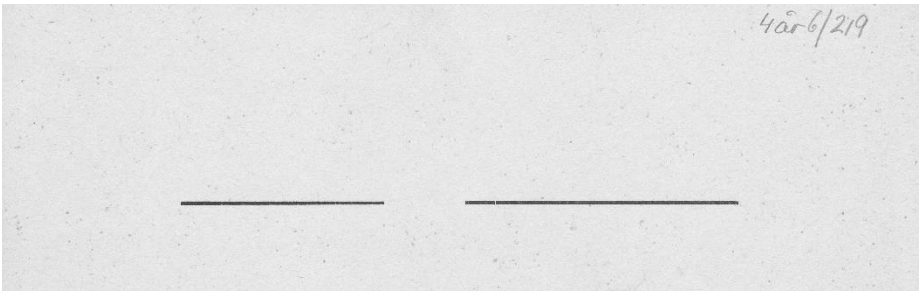

5 år I

Sammenligne 4 og 16 g

Materiale:
Man bruger to æsker, der ser ganske ens ud, men de vejer henholdsvis 4 g og 16 g.

Instruks:
Æskerne anbringes foran barnet, og man siger: **Her er to æsker, de ser ens ud, men den ene er tung, den anden er let. Giv mig den tungeste.**
I de fleste tilfælde tager barnet den første den bedste. Der tilføjes da yderligere:
Du må tage æskerne i dine hænder og prøve, samtidig løfter man selv først den ene, så den anden æske et lille stykke op fra bordet.
Efter denne hjælp skal barnet hver gang kunne finde den tungeste.
Man bør gøre forsøget 3 gange.

De fire æsker på billedet ligger med låget nedad. Vægten i gram er skrevet på bunden. Min køkkenvægt viser: 3, 7, 12 og 16 g. Bemærk: Æskerne er lige store.

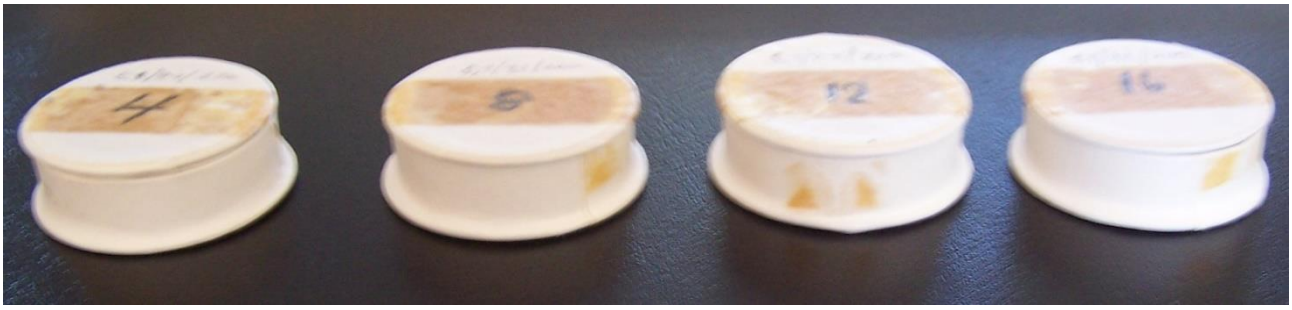

5 Aar I.

5

Sammenligne 4 og 16 g.

Materiale:

Man bruger to Æsker, der ser ganske ens ud, men de vejer henholdsvis 4 g og 16 g.

Instruks:

Æskerne anbringes foran Barnet, og man siger: **»Her er to Æsker, de ser ens ud, men den ene er tung, den anden let. Giv mig den tungeste.«**

I de fleste Tilfælde tager Barnet den første den bedste. Der tilføjes da yderligere: **»Du maa tage Æskerne i dine Hænder og prøve,«** samtidig løfter man selv først den ene, saa den anden Æske et lille Stykke op fra Bordet.

Efter denne Hjælp skal Barnet hver Gang kunde finde den tungeste. Man bør gøre Forsøget 3 Gange.

Prøven er vanskelig at arrangere. De 4 æsker skal være rummelige. Se ens ud, men veje forskelligt. Henholdsvis 4, 8, 12 og 16 gram.

5 år II

Udføre 3 ærinder

Instruks:

Man siger til barnet: **Her er en bog, kan du lægge den på den stol der, derefter banke på døren og så tage den æske der og give mig den. Har du forstået det?**

Først lægge bogen på stolen, så banke på døren og så give mig æsken.

Man må ikke, hvis barnet tøver, spørge: Hvad så?

Det må være uden nogen som helst hjælp ud over, hvad der står i instruksen, at barnet udfører de tre ordrer.

Bedømmelse.

Alle 3 ordrer må udføres i den rigtige orden, for at prøven kan antages.

Det er en sproglig prøve. Du skal bruge en bog, en æske, en dør og en stol.

5 Aar II.

Udføre 3 Ærinder.

Instruks:

Man siger til Barnet: **»Her er en Bog, kan du lægge den paa den Stol der, derefter banke paa Døren og saa tage den Æske der og give mig den. Har du forstaaet det? Først lægge Bogen paa Stolen, saa banke paa Døren og saa give mig Æsken.«**

Man maa ikke, hvis Barnet tøver, spørge: »Hvad saa?« Det maa være uden nogen som helst Hjælp ud over, hvad der staar i Instruksen, at Barnet udfører de 3 Ordrer.

Bedømmelse:

Alle 3 Ordrer maa udføres i den rigtige Orden, for at Prøven kan antages.

5 år III

Gentage 4 cifre

Omtale side 38

Instruks:
Nu siger jeg nogle tal for dig, og så skal du prøve, om du kan sige de samme tal.

Kan du sige: **7 – 2 - 4**
Kan du sige: **4 – 8 – 3 – 1**
5 – 1 – 9 – 7
6 – 2 – 5 – 3
Du siger cifrene langsomt – 2 cifre pr. sekund og uden rytme.

Bedømmelse: 1 af 3 rigtige

Undgå afbrydelser fra forældre, personale og andre børn.

5 Aar III.
Gentage 4 Cifre. Se Side 19.

4 — 8 — 3 — 1: 5 — 1 — 9 — 7; 6 — 2 — 5 — 3.
Bedømmelse: 1 af 3 rigtig.

5 år IV

Kopiere et kvadrat

Instruks:

Man lægger en fortegning med et kvadrat foran barnet og siger:

Kan du lave sådan en?

Blyant benyttes.

Bedømmelse:

Der gøres 3 forsøg, hvoraf mindst et må være antageligt.
Størrelsen af tegningen har intet at sige, når blot formen er rigtig.

Du må selv finde blyant og papir, men tegn efter firkanten og brug rette-arket.

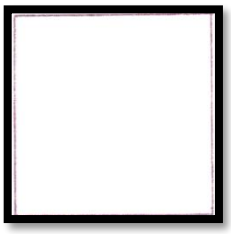

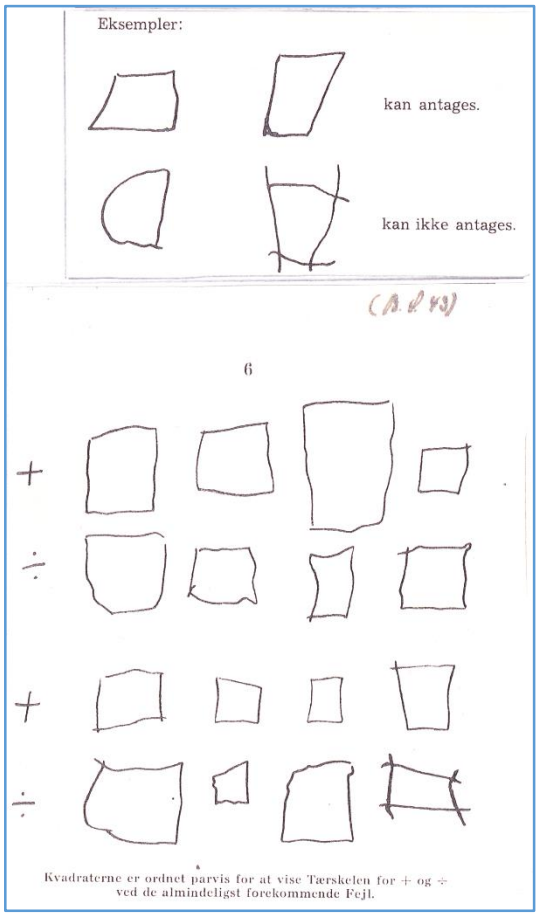

Eksempler:

kan antages.

kan ikke antages.

6

Kvadraterne er ordnet parvis for at vise Tærskelen for + og ÷ ved de almindeligst forekommende Fejl.

5 Aar IV.

Kopiere et Kvadrat.

Instruks:

Man lægger en Fortegning med et Kvadrat foran Barnet og siger: **»Kan du lave saadan en?«** Blyant benyttes.

Bedømmelse: Der gøres 3 Forsøg, hvoraf mindst eet maa være antageligt. Størrelsen af Tegningen har intet at sige, naar blot Formen er rigtig.

5 år V

Samle et rektangel med billede af 2 ens postkort.
Det ene er helt. Det andet er klippet i 3 dele

Instruks:

De 3 stykker lægges foran barnet som angivet, og man siger.

Her er et billede, som er i 3 stykker.

Kan du lægge det sammen til et helt billede?

Hvis barnet ikke kan gøre det, viser man det hele kort og siger.

Det skal se ud ligesom dette.

Barnet må da helt på egen hånd lægge de 3 stykker rigtigt sammen.

Der er et helt billede og et udklipsark side 40.

5 Aar V.

Samle et Rektangel med Billede, der er delt i 3 Dele. Man bruger 2 Postkort med Billeder, hvoraf det ene er helt, det andet klippet i 3 Stykker.

Instruks:

De 3 Stykker lægges foran Barnet som nedenfor angivet, og man siger:

»Her er et Billede, som er i 3 Stykker. Kan du lægge det sammen til et helt Billede.« Hvis Barnet ikke kan gøre det, viser man det hele Kort og siger: **»Det skal se ud ligesom dette.«**

Barnet maa da helt paa egen Haand lægge de tre Stykker rigtig sammen.

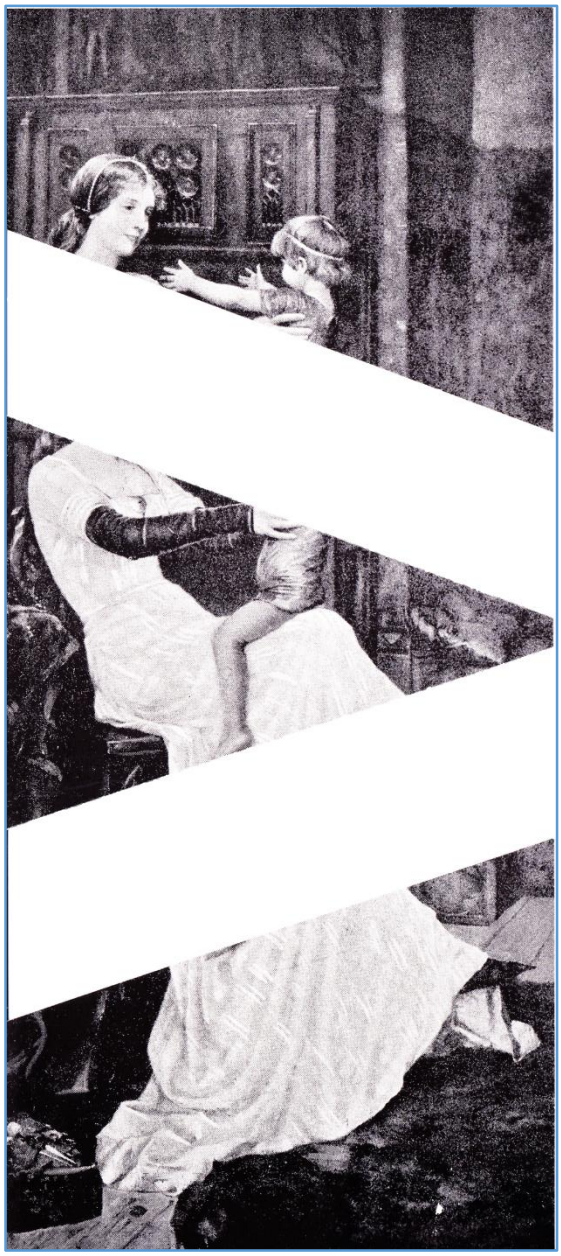

5 år Reserve

Tælle 4 enkroner

Instruks.

4 enkroner lægges i en række foran barnet.

Man siger: **Kan du tælle, hvor mange penge, der er. Tæl dem med fingeren: Én….** Derefter må barnet selv fortsætte

Bedømmelse:

Barnet må straks tælle rigtigt. Man må ikke lade sig nøje med, at barnet siger 4, det må tælle. Enhver fejltagelse bevirker, at prøven ikke er bestået.

Lav prøven med rigtige penge. Det er en reserveopgave, der kun skal bruges, hvis en af de fem opgaver foran mislykkes.

5 Aar Reserve.

Tælle 4 Enører.

Instruks:

4 Enører lægges i Række foran Barnet. Man siger: »**Kan du tælle, hvor mange Penge der er. Tæl dem med Fingeren saadan: Een**« — derefter maa Barnet selv fortsætte.

Bedømmelse: Barnet maa straks tælle rigtigt. Man maa ikke lade sig nøje med, at Barnet siger 4, det maa tælle. Enhver Fejltagelse bevirker, at Prøven ikke er bestaaet.

6 år I

Benævne de 4 hovedfarver

Instruks:

Et stykke pap, hvorpå der er klistret 4 farvede rektangulære papirstykker: Rødt, grønt, blåt, gult lægges foran barnet. Man peger på den røde farve, idet man spørger: **Hvad hedder den farve?**

På samme måde med de andre farver.

Bedømmelse:

Alle svar må være rigtige, for at prøven kan antages.

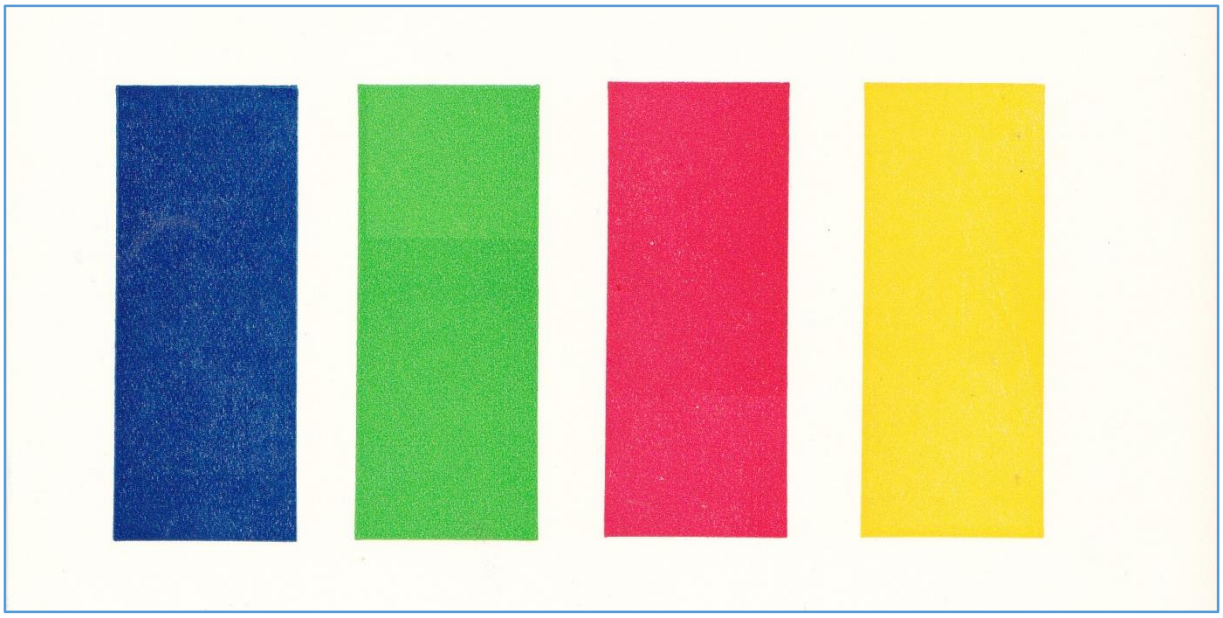

Kunne farveblinde fritages for denne prøve?

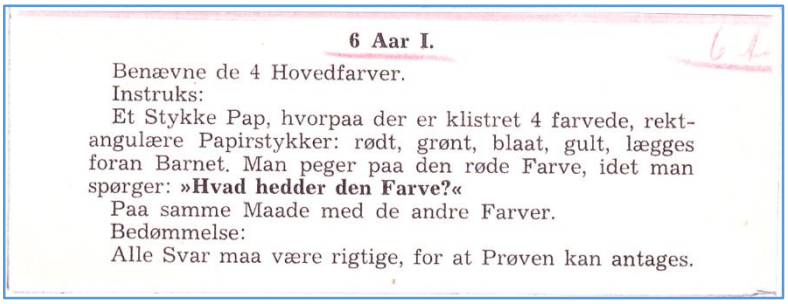

6 Aar I.

Benævne de 4 Hovedfarver.

Instruks:

Et Stykke Pap, hvorpaa der er klistret 4 farvede, rektangulære Papirstykker: rødt, grønt, blaat, gult, lægges foran Barnet. Man peger paa den røde Farve, idet man spørger: **»Hvad hedder den Farve?«**

Paa samme Maade med de andre Farver.

Bedømmelse:

Alle Svar maa være rigtige, for at Prøven kan antages.

6 år II

Forstandsprøve 2. Grad

a. Hvad vil du gøre, hvis det regner, når du skal i byen for mor?
b. Hvad vil du gøre, hvis du opdager, der er ild i huset?
c. Hvad vil du gøre, hvis du skal ud at rejse, og du kommer for sent til toget?

Bedømmelse:
Gode svar:
a. Tage en paraply med. Tage en frakke på. Svares: Så løber jeg, undersøges om han/hun vil skynde sig for ikke at blive våd. (Ok, Give +)

b. Ringe efter brandbilen. Råbe om hjælp. Kalde på mor. Skynde mig ud. Slukke det. Sprøjte vand på.

c. Så tager vi med et andet tog. Så tager vi en bil. Et svar som. Så går vi hjem igen, må sådanne steder, hvor der kun kommer få tog om dagen, give +

Jeg ønsker gode svar, men får det ikke altid.

Dårlige svar:
a. Gå hjem igen. Så bliver jeg våd. Gå i læ

b. Så flytter vi. Så skal vi have et andet hus i stand.

c. Så vil jeg blive hjemme. Løbe bagefter

Af de 3 svar må mindst 2 være rigtige.
I egne, hvor der ikke er jernbane, kan man sige rutebil i stedet for tog.

Her kan du se Georg Bredmoses håndskrevne opdatering fra 1943

6 Aar II.

Forstandsprøve 2. Grad.

a. **Hvad vil du gøre, hvis det regner, naar du skal i Byen for Mor?**
b. **Hvad vil du gøre, hvis du opdager, der er Ild i Huset?**
c. **Hvad vil du gøre, hvis du skal ud at rejse, og du kommer for sent til Toget?**

„Saa løber jeg bare (og hjem.) Det undersøges hvad B. mener hvis B. vil skynde sig for ikke at blive vaad, gives +. (B. S. 43)

28

Bedømmelse:
Gode Svar:
a. »Tage en Paraply med.« »Tage en Frakke paa.«
b. »Ringe efter Brandbilen.« »Raabe om Hjælp.« »Kalde paa Mor.« »Skynde mig ud.« „Slukke det." „Sprøjte Vand paa" + (B. S. 43)
c. »Saa tager vi med et andet Tog.« »Saa tager vi en Bil.« Et Svar som :»Saa gaar vi hjem igen,« maa saadanne Steder, hvor der kun kommer faa Tog om Dagen, give +.
Daarlige Svar:
a. »Gaa hjem igen.« »Saa bliver jeg vaad.« „Saa i Ro" (B. S. 43)
b. »Saa flytter vi.« »Saa skal vi have et andet Hus i Stand.«
c. »Saa vil jeg blive hjemme.« »Løbe bagefter«.
Af de 3 Svar maa mindst 2 være rigtige.
I Egne, hvor der ikke er Jernbane, kan man sige Rutebil i Stedet for Tog.

6 år III

Gentage sætninger på 14 stavelser

a. De små fugle søger tit efter mad ved vinduet.
b. Til jul ønsker jeg en slæde eller et par skøjter.
c. Hesten trækker den tunge vogn. Jeg har læst en god bog.

Bedømmelse:
1 af 3 helt rigtige eller to omtrent rigtige.

Det er vigtigt, at denne prøve afvikles et roligt sted. Flere oplysninger om prøven er indsat side 38.

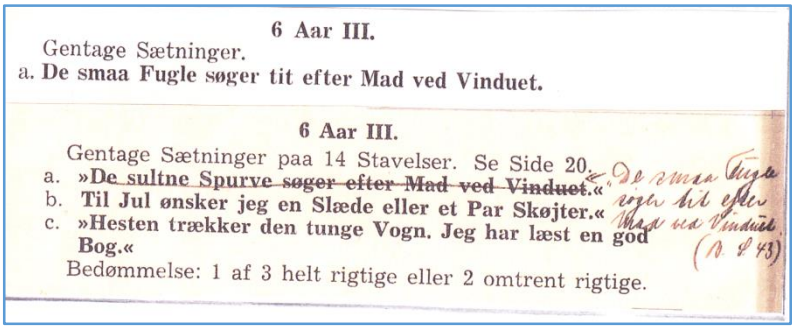

6 Aar III.
Gentage Sætninger.
a. De smaa Fugle søger tit efter Mad ved Vinduet.

6 Aar III.
Gentage Sætninger paa 14 Stavelser. Se Side 20.
a. »~~De sultne Spurve søger efter Mad ved Vinduet.~~« De smaa Fugle søger tit efter Mad ved Vinduet (N. 8 43)
b. Til Jul ønsker jeg en Slæde eller et Par Skøjter.«
c. »Hesten trækker den tunge Vogn. Jeg har læst en god Bog.«
Bedømmelse: 1 af 3 helt rigtige eller 2 omtrent rigtige.

6 år IV

Tælle 13 enkroner

Instruks:

Man lægger 13 enkroner i række foran barnet og siger:

Kan du tælle, hvor mange penge her er?

Barnet opfordres til at tælle højt og tælle med fingeren.

Bedømmelse:

Hvis man har mistanke om, at det er tilfældigt, at barnet kommer til tallet 13, eller hvis der er en ubetydelig fejl, gøres forsøget om, i så tilfælde må 2 af 3 forsøg være rigtige.

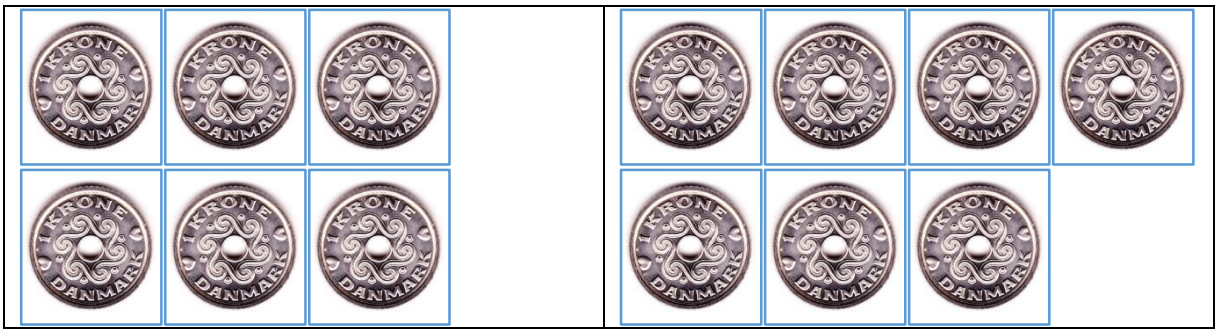

Det er bedst at bruge rigtige mønter.

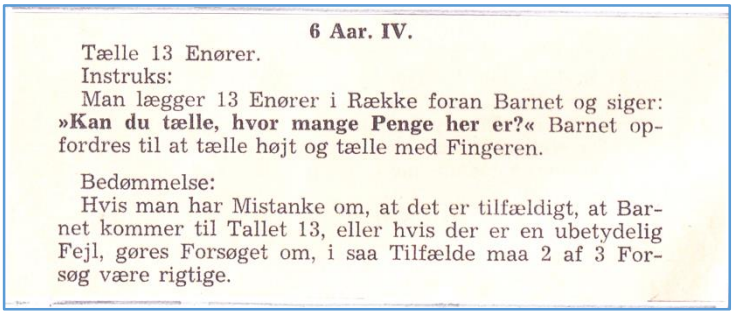

6 Aar. IV.

Tælle 13 Enører.

Instruks:

Man lægger 13 Enører i Række foran Barnet og siger: **»Kan du tælle, hvor mange Penge her er?«** Barnet opfordres til at tælle højt og tælle med Fingeren.

Bedømmelse:

Hvis man har Mistanke om, at det er tilfældigt, at Barnet kommer til Tallet 13, eller hvis der er en ubetydelig Fejl, gøres Forsøget om, i saa Tilfælde maa 2 af 3 Forsøg være rigtige.

6 år V

Samle et overskåret visitkort

Instruks:

1) Et visitkort med navn er delt langs en diagonal.
2) Et helt visitkort lægges foran barnet med navnet nedad.
3) De to stykker lægges også med navnet nedad således:

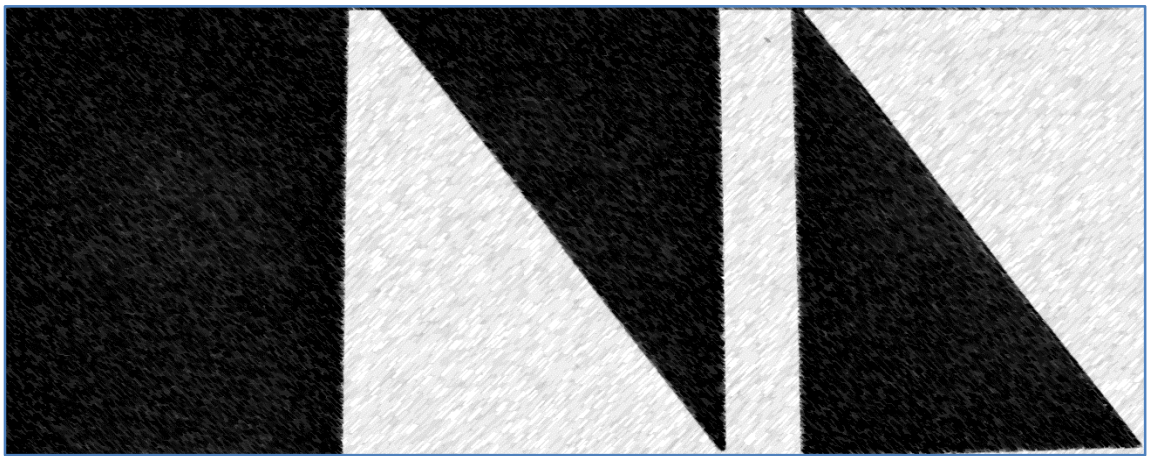

Man siger:
Kan du sætte de to stykker sammen, så de tilsammen ser ud som det der? Man peger på det hele kort.

Bedømmelse:
Vender barnet et af stykkerne, må forsøget begynde forfra.
Der må gøres 3 forsøg. Det regnes for et forsøg, hver gang barnet lader stykkerne ligge i en bestemt stilling. Et af 3 forsøg skal være rigtige.

Undgå at barnet sidder ved et for højt bord. Der er kort til udklip side 41.

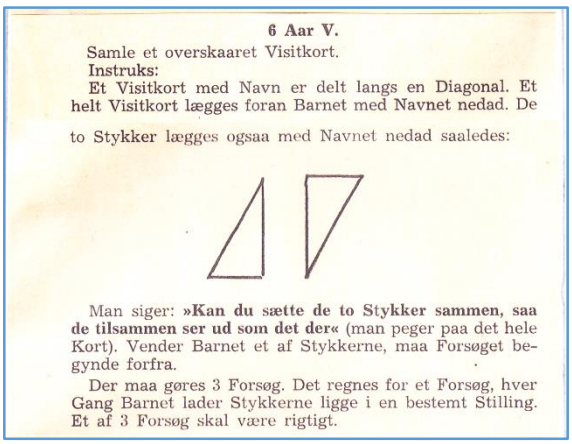

6 Aar V.

Samle et overskaaret Visitkort.

Instruks:

Et Visitkort med Navn er delt langs en Diagonal. Et helt Visitkort lægges foran Barnet med Navnet nedad. De to Stykker lægges ogsaa med Navnet nedad saaledes:

Man siger: »**Kan du sætte de to Stykker sammen, saa de tilsammen ser ud som det der**« (man peger paa det hele Kort). Vender Barnet et af Stykkerne, maa Forsøget begynde forfra.

Der maa gøres 3 Forsøg. Det regnes for et Forsøg, hver Gang Barnet lader Stykkerne ligge i en bestemt Stilling. Et af 3 Forsøg skal være rigtigt.

6 år Reserve

Æstetisk Sammenligning

Instruks:

Til prøven bruges 3 kort, hver med et smukt og et grimt ansigt.
Man viser et kort ad gangen og siger:
Hvem er den kønneste af de to?

Bedømmelse:

Det er ikke tilladt i tilfælde af et forkert svar, at lade barnet prøve igen.
Svaret må hver gang være rigtigt

Opgaven skal kun bruges, hvis en af de fem ordinære opgaver for 6-årrige mislykkes

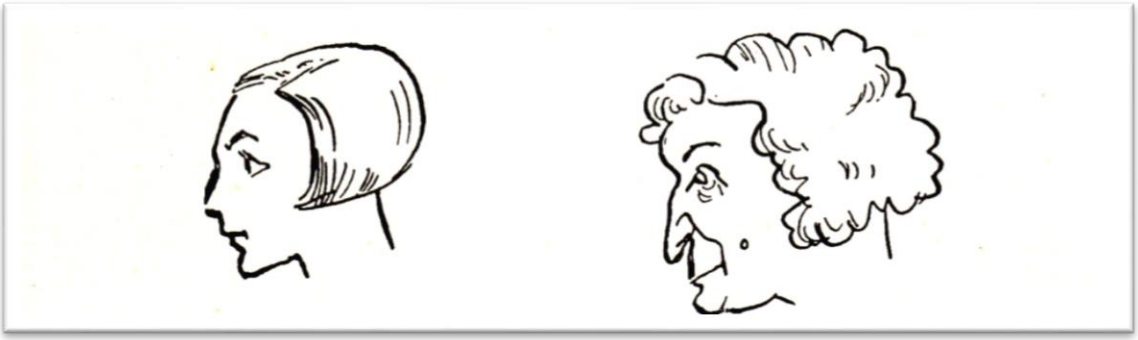

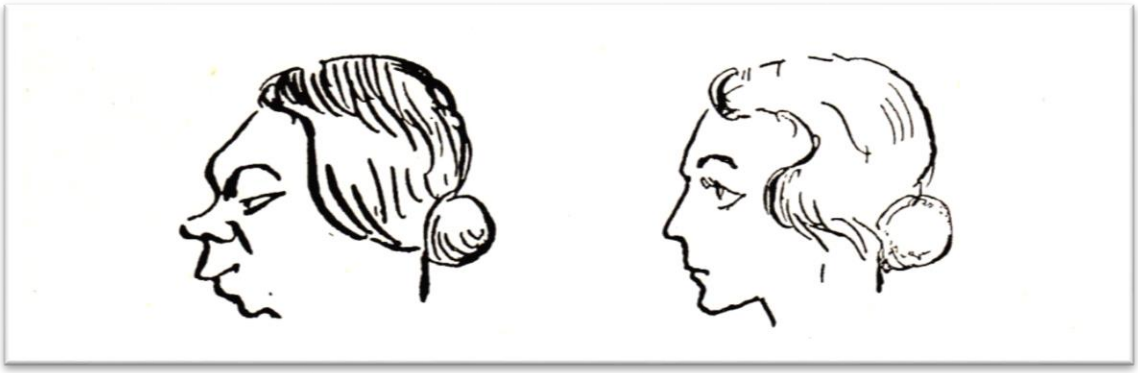

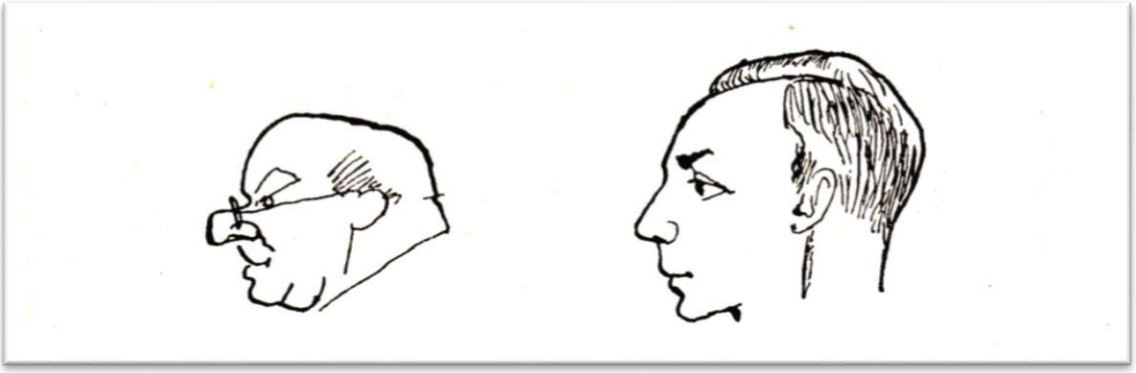

6 Aar Reserve.

Æstetisk Sammenligning.
Instruks:
Til Prøven bruges 3 Kort, hvert med et smukt og et grimt Ansigt.
Man viser et Kort ad Gangen og siger: **»Hvem er den kønneste af de to?«**
Bedømmelse:
Det er ikke tilladt i Tilfælde af et forkert Svar at lade Barnet prøve igen. Svaret maa hver Gang være rigtigt.

7 år I

Lotto

Instruks:

Her ser du nogle drenge, som holder deres arme og ben på forskellig måde. På de små kort her er de samme drenge tegnede.

Læg nu dette kort (Kortet svarende til øverste fig. tv.) **på den dreng, der holder arme og ben akkurat som drengen her.**

Den første fejl rettes, og man viser barnet, hvor kortet skal ligge.

Hver gang barnet har lagt et kort på, tager man det bort igen. Hvis man har vist barnet kort nr. 1, lægges det igen ind i bunken

Bedømmelse:

Mindst 5 af 8 rigtige

Barnet skal bruge sine evt. briller. Sidde højt i forhold til bordet. Fig. til udklip er på side 41.

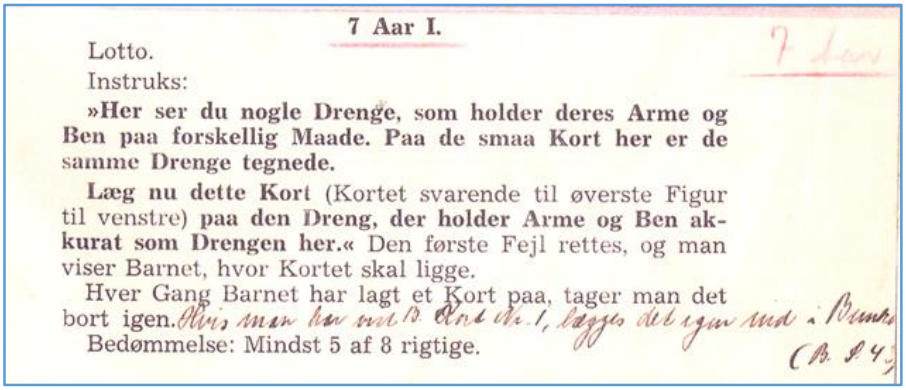

7 Aar I.

Lotto.

Instruks:

»Her ser du nogle Drenge, som holder deres Arme og Ben paa forskellig Maade. Paa de smaa Kort her er de samme Drenge tegnede.

Læg nu dette Kort (Kortet svarende til øverste Figur til venstre) paa den Dreng, der holder Arme og Ben akkurat som Drengen her.« Den første Fejl rettes, og man viser Barnet, hvor Kortet skal ligge.

Hver Gang Barnet har lagt et Kort paa, tager man det bort igen. Hvis man har vist B. Kort Nr. 1, lægges det igen ind i Bunken

Bedømmelse: Mindst 5 af 8 rigtige.

(B. S. 4)

Se på et billede af gangen, og sig hvad du ser!

7 år II

Billedbeskrivelse

Instruks:

Fortæl mig noget om det billede!

I bedømmelsen må der tages hensyn, ikke alene til svarets form, men også til indholdets rigtighed. Gives svaret i en sætning, må udtrykket træffe noget centralt. Eks:

a. Manden og drengen trækker vognen. **b.** Manden og konen sidder på bænken. **c.** Manden river drengen i håret. **d.** Manden har bind for øjnene og river i dugen. De slås (giver minus) på 7 år.

Bedømmelse:

3 af 4 rigtige (Se side 37).

7 Aar II. (A.8.43)

Billedbeskrivelse.

Til Instruksen føjes: I Bedømmelsen maa der tages Hensyn, ikke alene til Svarets Form, men ogsaa til Indholdets Rigtighed. Gives Svaret i een Sætning, maa Udtrykket træffe noget centralt.

Eksempel:

a. Manden og Drengen trækker Vognen.
b. Manden og Konen sidder paa Bænken.
c. Manden river Drengen i Haaret.
d. Manden har Bind for Øjnene og river i Dugen. („De slaas“ giver ÷ paa 7 Aar).

Spørgsmaalet: „Hvad bestiller de?“ bortfalder.

For 7 Aar II og 13 Aar II siges der ved Forevisningen af Billedet: **„Fortæl mig noget om det Billede“.**

7 år III

Gentage 5 cifre forfra

Instruks:

Nu siger jeg nogle tal for dig, og så skal du prøve, om du kan sige de samme tal.

6 – 8 – 2 – 1 – 5
5 – 2 – 9 – 3 – 8
1 – 7 – 3 – 5 – 9

Der skal være ro til opgaven

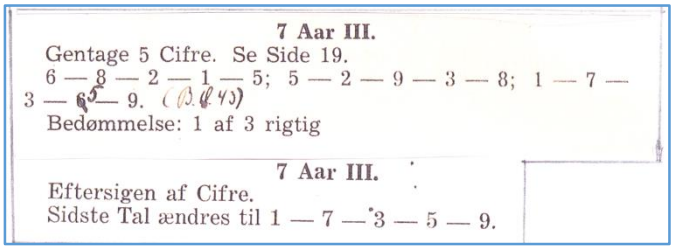
7 Aar III.
Gentage 5 Cifre. Se Side 19.
6 — 8 — 2 — 1 — 5; 5 — 2 — 9 — 3 — 8; 1 — 7 — 3 — 6 — 9.
Bedømmelse: 1 af 3 rigtig

7 Aar III.
Eftersigen af Cifre.
Sidste Tal ændres til 1 — 7 — 3 — 5 — 9.

Bedømmelse:
1 af 3 rigtige

---

7 år IV

Kopiere en rombe

Instruks:
Man lægger tegningen foran barnet, således at den største Diagonal peger ned mod barnet. Man siger:
Kan du tegne sådan en?
Blyant benyttes.

Bedømmelse:
1 af 3 forsøg må være rigtigt

Find selv blyant og papir. Tegn efter fig. th. Der er et rette-ark på næste side.

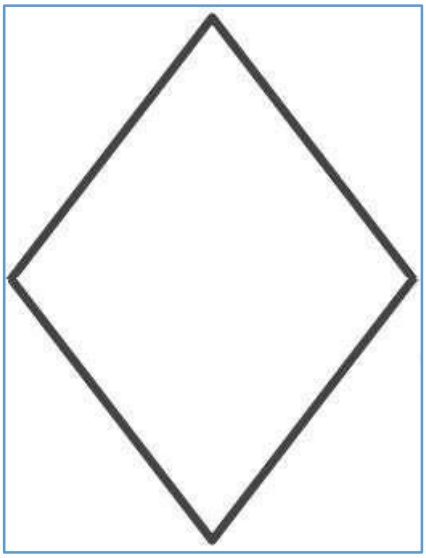

Rette-ark til 7 år IV.

Det er af afgørende betydning, at man opmuntrer barnet, fremhæver de rigtige svar, og går let hen over de forkerte.

7 Aar IV.

Kopiere en Rombe.
Instruks:
Man lægger Tegningen foran Barnet, saaledes at den største Diagonal peger ned mod Barnet. Man siger: **»Kan du tegne saadan en?«**
Blyant benyttes.
1 af 3 Forsøg maa være rigtigt.

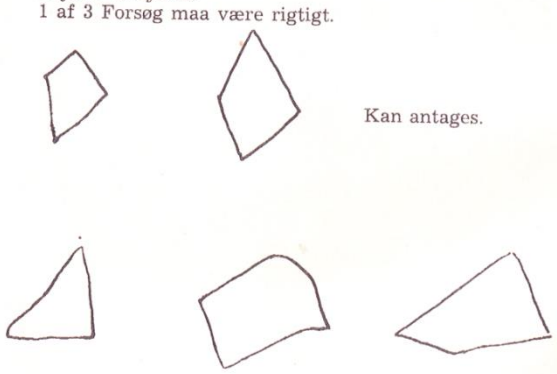

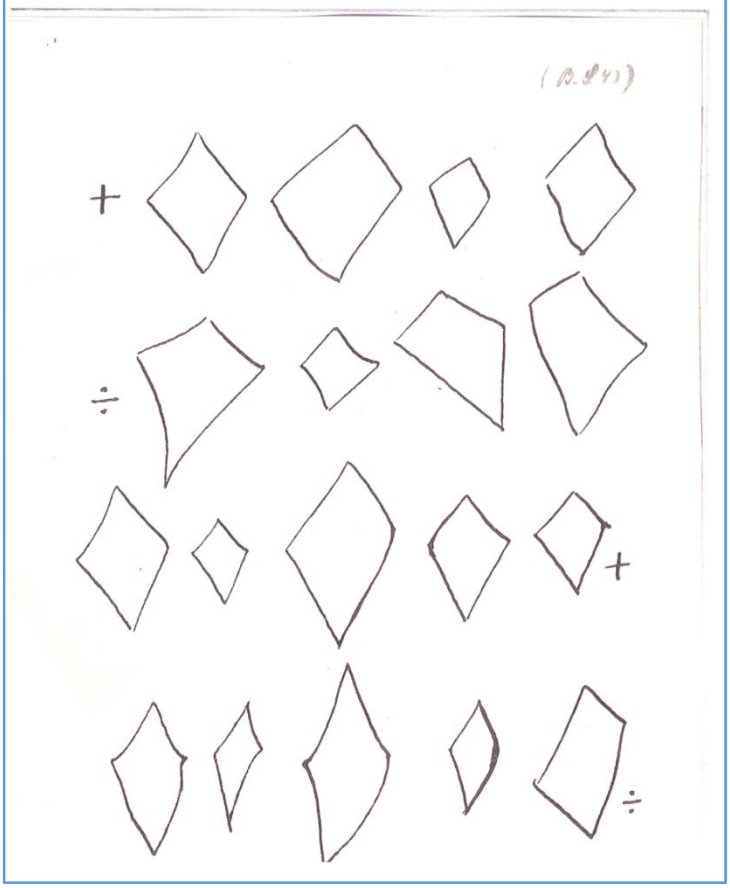

7 Aar IV.

Kopiere en Rhombe.
(+ og ÷ Prøver findes paa næste Side).

7 år V

Finde mangler ved tegninger.

Instruks:

Nu viser jeg dig nogle billeder, hvor den, som har tegnet dem, har glemt noget.

Først viser man billedet af damen, der mangler den ene arm og man spørger?

Hvad har de glemt at tegne på den dame?

Siger barnet først benene, spørger man:

Hvad mere?

Og er svaret en arm eller en hånd giver man +. Ved det næste billede spørger man?

Hvad Har de glemt at tegne i det ansigt?

Hvis barnet svarer maven eller armene, siger man:

Ja, men i ansigtet?

Og svaret må da være rigtigt for at give +

Når barnet foruden det rigtige nævner noget som ikke mangler på billedet, fraregnet de førnævnte undtagelser bedømmer man prøven med minus

Bedømmelse:

3 rigtige svar af 4

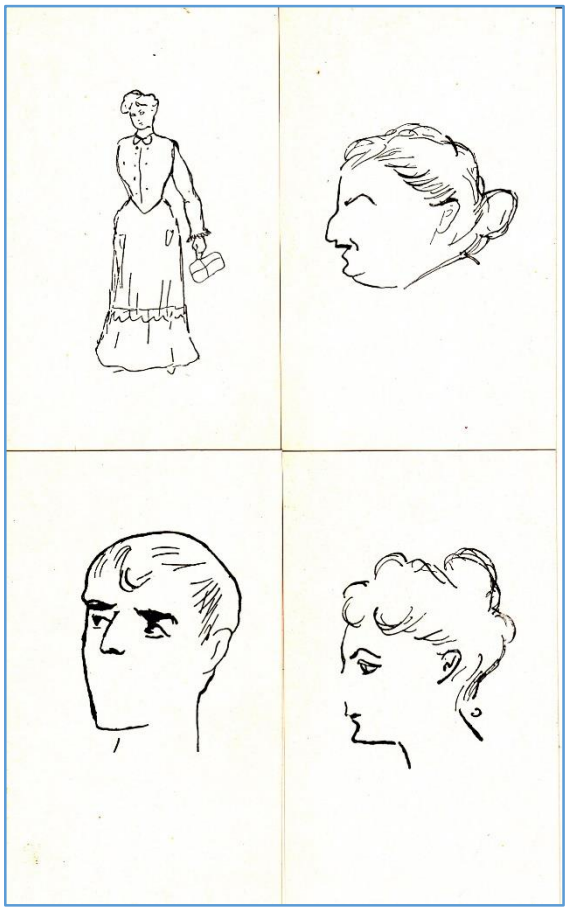

Ja! Hvordan fungerer barnets øjne og ører?

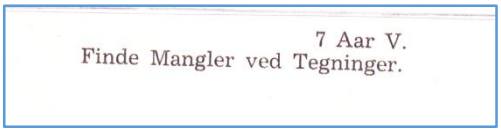

7 Aar V.
Finde Mangler ved Tegninger.

7 år reserve

Kende højre og venstre

Instruks:

Man siger: **Vis mig din højre hånd.**
Derefter spørger man: **Hvor mange ører har du**?
Vis mig dit venstre øre.
Hvor mange øjne har du?
Vis mig dit højre øje.

Bedømmelse:
Der skal handles rigtigt hver gang. Er der tvivl, må man fortsætte prøven, til man er sikker på resultatet. Dog gives ikke mere end 6 prøver.
De fleste børn rækker højre hånd frem, men så hører for en dels vedkommende sikkerheden op.
Hvis barnet viser på højre øre, men straks griber sig selv i fejltagelsen og fører hånden til venstre øre og klarer de to andre spørgsmål uden fejl, har det bestået prøven.

Det er en reserveopgave, der kun skal bruges, hvis en af de fem foregående opgaver mislykkes.

Almindelige Regler for Udførelsen af Intelligensundersøgelserne.

1. Man maa i Forvejen have Materialet i Orden, saa alt er parat, naar det skal bruges. Prøven maa foregaa i et roligt Værelse. Det bedst egnede vilde være et mindre Værelse kun med et Bord og 2 Stole.

Man maa helst være ene med Barnet; hvis dette ikke er muligt, maa man bede de tilstedeværende om at forholde sig rolige, ikke rose eller kritisere, ikke hjælpe Barnet og ikke le, selv om Barnets Svar er nok saa komisk.

Man modtager Barnet venligt og kritiserer ikke dets Svar eller forsøger at belære det, derimod kan en opmuntrende Bemærkning som: »Det var godt«, »Udmærket« eller lignende ofte gøre god Virkning.

Det er uklogt at spørge: »Ved du det ikke?« hvis Barnet tøver med Svaret. Uenergiske Børn kan da under Resten af Prøven være tilbøjelige til at give Svaret: »Jeg ved det ikke,« for at slippe for videre Anstrengelse.

Det er ikke nødvendigt at følge den Orden, Prøverne staar i paa Skemaet.

Hvis man intet ved om Barnets Evner, kan man ved Hjælp af de Prøver, der findes paa flere Alderstrin, f. Eks. Talprøverne, Gentagelse af et Antal Stavelser og Billedprøverne, finde, hvor omtrent Barnets Niveau ligger. Reglen er ellers, at man begynder med Prøverne for Aaret før Barnets Alder for derefter at gaa tilbage, hvis ikke alle Prøverne lykkes. Man maa saa langt tilbage, at Barnet kan løse alle Prøverne paa et Alderstrin, og man maa fortsætte opad, til det ingen af Prøverne kan løse paa et Alderstrin. Det vil for de fleste Børns Vedkommende betyde Prøverne for 5 Alderstrin.

Man bør altid straks give en Bedømmelse af Barnets Svar, + naar det er rigtigt, ÷ naar det er galt. Et Svar, der hverken er helt rigtigt eller helt galt, bedømmes med ½. Selv om man straks giver Bedømmelsen af Svaret, no-

terer man helst Barnets Svar ordret, dels for efter Prøven nøjere at kunne overveje Værdien af det, og dels som Selvkontrol. Dette gælder i Særdeleshed, hvor der er Tale om at bedømme Prøven til ½ Point.

Reserveprøven er bestemt til at træde i Stedet for en Prøve, der af en eller anden Grund er blevet forstyrret, eller for en Prøve, hvortil man mangler Materiale, men selvfølgelig ikke for en Prøve, Barnet ikke kan løse.

2. Hvis et Barn paa 7 Aar 3 Mdr. har klaret alle Prøver for det 6. Aar, 4 for det 7., 2 for det 8., 2 for det 9. og ingen for det 10. Aar, ser Resultatet saaledes ud:

6 Aar (alle Prøver)	6	Aar
7 Aar (4 Prøver)	0,8	
8 Aar (2 Prøver)	0,4	
9 Aar (2 Prøver)	0,4	
10 Aar (0 Prøver)	0,0	
Intelligensalder	7,6	Aar

(Man gaar ud fra, at naar Barnet har kunnet klare alle 6 Aars Prøverne, vilde det ogsaa have klaret 3—4—5 Aars Prøverne.)

Naar et Barn paa 7 Aar 3 Mdr. har en Intelligensalder af 7,6 Aar, er det altsaa normalt begavet, da det kun er ca. 4 Maaneder forud for sin Alder.

Man udtrykker ofte Intelligensen ved et Tal, der kaldes Intelligenskvotienten (I K), d. v. s. Intelligensalderen divideret med Levealderen. Oftest multiplicerer man med 100, saa Intelligenskvotienten angives ved et helt Tal. Eks.: Intelligensalder 7,6, Levealder 7,25, Intelligenskvotient 1,05; angivet som 105.

3. Efter forskellige Statistikker fordeler Intelligenskvotienterne sig paa følgende Maade:

I. K.	Procenttal Børn
Under 70	1
70— 79	5
80— 89	14
90— 99	30
100—109	30

110—119	14
120—129	5
Over 129	1

Har et Barn en I K mellem 90 og 110, betegnes det som normalt begavet.

Det bemærkes her, at naar der i Bedømmelsen af en Prøve staar, at 2 af 3 Besvarelser maa være rigtige, betyder det, at enten maa 2 Besvarelser være helt rigtige eller 1 helt rigtig og 2 bedømt med ½. Altsaa f. Eks.: + + ÷ eller + ½ ½.

SÆRLIGE BEMÆRKNINGER TIL NOGLE AF PRØVERNE.

1. Iagttagelse af Billeder. 2 fra Binets Prøver, 2 fra Bobertags.

En af de bedste Prøver er »Iagttagelse af Billeder«, og denne bruges paa flere Alderstrin, da det har vist sig, at der er afgjort forskellige Maader at løse denne Opgave paa.

Smaa Børn (3—4 Aar) vil nøjes med at **opremse** Navnene paa de Genstande, de ser paa Billederne. Lidt større Børn (7—8 Aar) vil **beskrive,** hvad de ser, i Sætninger, og større Børn (12—13 Aar) vil **opfatte Situationen** i Billedet og fortælle, hvad der foregaar. Selvfølgelig er der ingen absolut skarpe Grænser, men vi har dog fundet, at: paa 3 Aar kan vi forlange Opremsning af mindst 3 Genstande i 3 af 4 Billeder. Nævnes kun 2 Genstande, opnaas kun ½ Points.

Hvis 3 Aars Barnet i Stedet for at opremse Genstande giver en, omend meget nødtørftig, Beskrivelse af Billederne, f. Eks.: a. De kører. b. Far og Mor sover. c. river Hatten. d. løber rundt, bliver Bedømmelsen ogsaa +, da Beskriveformen er et Trin højere end Opremsningsformen.

Paa 7 Aar fordres en lille Beskrivelse af Billedet. Begynder Barnet med en Opremsning, siger man, naar det standser: »Hvad bestiller de?« Føres det derved ind i en beskrivende Form, bedømmes Prøven til +, men giver

det kun een beskrivende Sætning og gaar atter over til Opremsning, faar det kun ½.

Paa 13 Aar fordres det, at Barnet skal kunne se f. Eks. paa a.: at de flytter, flygter eller at det er fattige Folk;

paa b.: at de sidder og sover, fryser, er hjemløse eller, at Manden er død;

paa c.: hvem der har slaaet Ruden i Stykker;

paa d.: at der leges.

Paa alle Trin fordres 3 af 4 bestaaet, for at Prøven skal give +.

2½ af 4 giver ½.

2. Gentage Cifre forfra.

Instruks:

Nu siger jeg nogle Tal for dig, og saa skal du prøve, om du kan sige de samme Tal.

Kan du sige 7 — 2.

Derefter for 3 Aar:

6 — 4 — 1; 9 — 2 — 5; 3 — 8 — 2.

5 Aar:

4 — 8 — 3 — 1; 5 — 1 — 9 — 7; 6 — 2 — 5 — 3.

7 Aar:

6 — 8 — 2 — 1 — 5; 5 — 2 — 9 — 3 — 8; 1 — 7 — 3 — 6 — 9.

11 Aar:

3 — 7 — 4 — 9 — 5 — 8; 5 — 2 — 6 — 4 — 7 — 1; 3 — 0 — 8 — 2 — 5 — 9.

Man siger Cifrene langsomt — 2 i 1 Sekund — og uden Rytme.

For hvert Tal opfordrer man Barnet til at høre godt efter.

Af de 3 Opgaver, der stilles paa hvert Trin, maa mindst 1 være løst helt fejlfrit, for at Prøven kan regnes for bestaaet.

3. Gentage Cifre bagfra.

Instruks:

»Jeg siger nu 3 Tal for dig, saa skal du sige dem bagfra. For Eksempel, naar jeg siger 3 — 7 — 1, saa skal du sige 1 — 7 — 3«. For at sikre sig, at Barnet forstaar Opgaven, viser man det 3 skrevne Cifre og siger: **»Sig de Tal bagfra.«**

8 Aar:

2 — 8 — 3; 4 — 2 — 7; 5 — 8 — 1.

12 Aar:

6 — 5 — 2 — 8; 4 — 9 — 3 — 7; 3 — 6 — 2 — 9.

15 Aar:

3 — 1 — 8 — 7 — 9; 6 — 9 — 4 — 8 — 2; 5 — 2 — 9 — 6 — 1.

Af de 3 Opgaver, der stilles paa hvert Trin, maa mindst 1 være løst helt fejlfrit, for at Prøven kan regnes for bestaaet.

4. Gentage Stavelser.

Instruks:

Nu vil jeg sige noget for dig, saa skal vi høre, om du kan sige akkurat det samme.

Bedømmelse:

Mindst en af de tre Sætninger skal være helt fejlfri, eller to af Sætningerne skal være omtrent rigtige. Fejlene maa kun bestaa i enten en lille Ændring af et Ord eller Overspringning af et Ord, der for Meningens Skyld kan undværes.

3 Aar. 6 Stavelser.

a. Far gav Mor en ny Hat.
b. En stor Hund løb sin Vej.
c. Det er varmt. Jeg er glad.

4 Aar. 10 Stavelser.

a. Katten blev bange for den store Hund.
b. Mor har givet mig et nyt Forklæde.
c. Det regner i Dag. Hun har en Dukke.

6 Aar. 14 Stavelser.

a. De sultne Spurve søger efter Mad ved Vinduet.
b. Til Jul ønsker jeg en Slæde eller et Par Skøjter.
c. Hesten trækker den tunge Vogn. Jeg har læst en god Bog.

9 Aar. 20 Stavelser.

a. Man maa ikke sætte sig paa den kolde Jord, saa bliver man let forkølet.
b. Mor har mange smukke Blomster i Vinduet, den konneste er en Rose.

c. I Gaar saa jeg paa Gaden en stor, gul Hund. Peter faldt og brækkede sit Ben.

10 Aar. 22 Stavelser.

a. I et lille Hus i Skoven boede en gammel Kone, som jeg tit besøgte.
b. Sneglen kan kun krybe langsomt af Sted, men den bærer ogsaa hele sit Hus med sig.
c. I Morges var her Ildebrand. I Kongens Have vokser der mange smukke Blomster.

12 Aar. 26—28 Stavelser.

a. Storken flyver hvert Efteraar til de varme Lande, men opsøger hvert Foraar sin gamle Rede.
b. Naar jeg har skrevet dette Brev til Hans, vil jeg hjælpe dig at lave Kurve og Blomster til Juletræet.
c. Karl holder meget af at besøge sin Bedstemor, fordi hun fortæller ham morsomme Historier.

70

Udklipsark til:

4 år I:

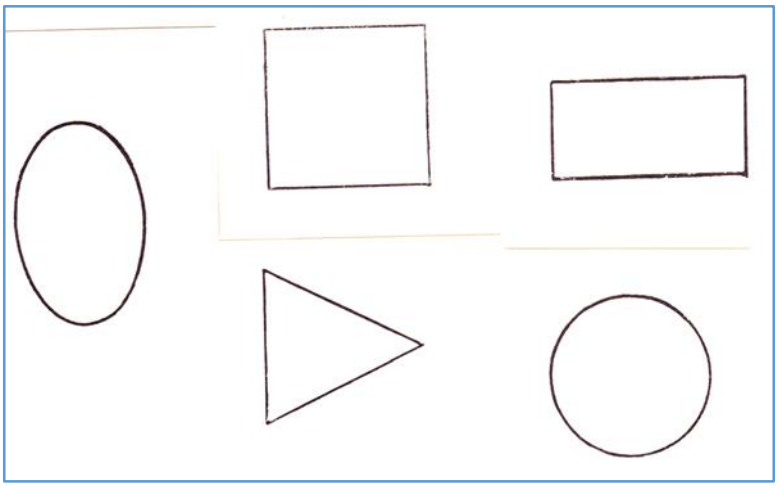

4 år 6: Reserve:

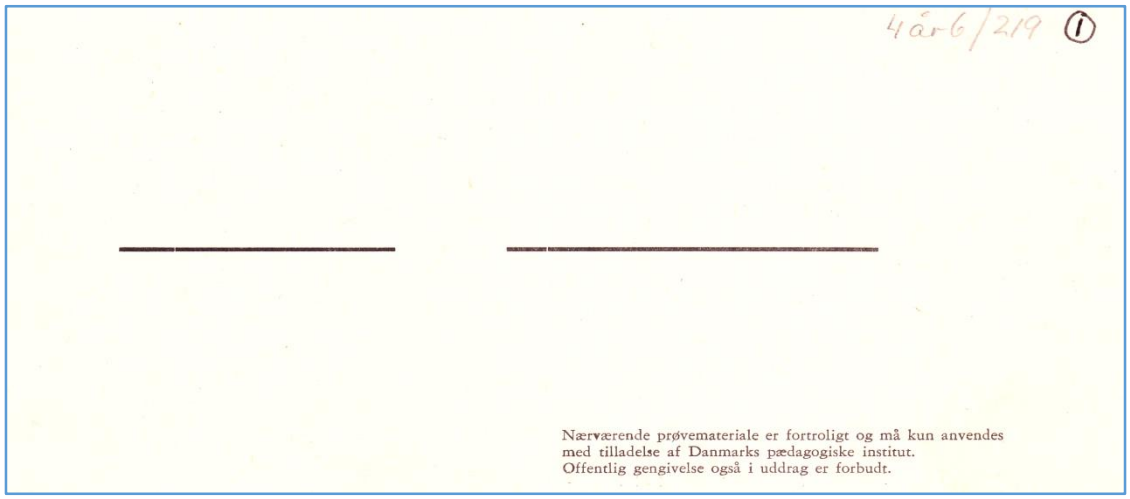

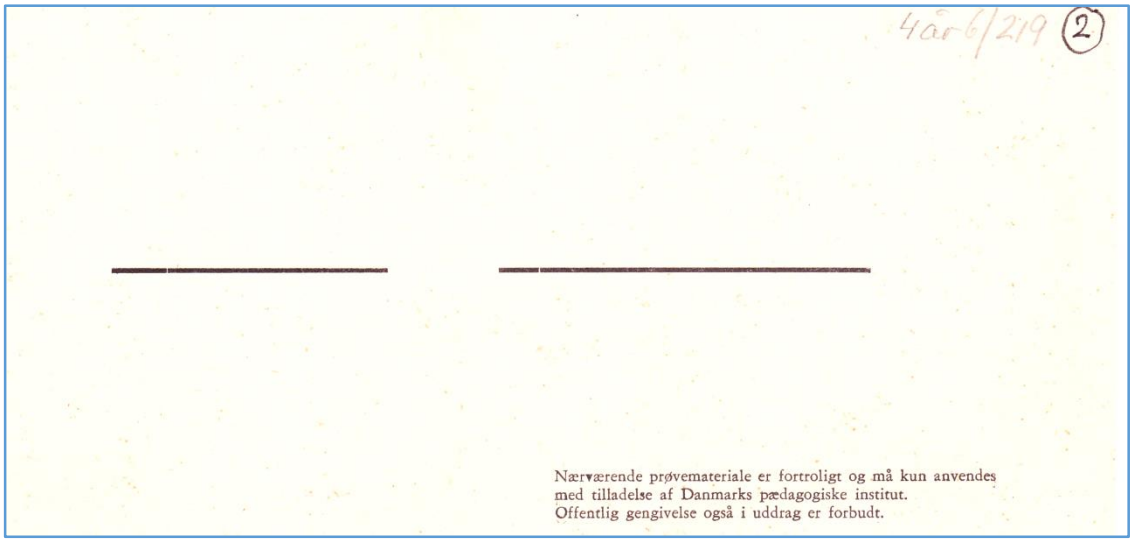

Udklipsark til 5 år V:

Klip det nederste billede til i de tre stykker. Læg de tre stykker sammen til et helt billede igen. Bliver det for svært, kan barnet se efter billedet til højre.

Udklipsark til 6 år V:

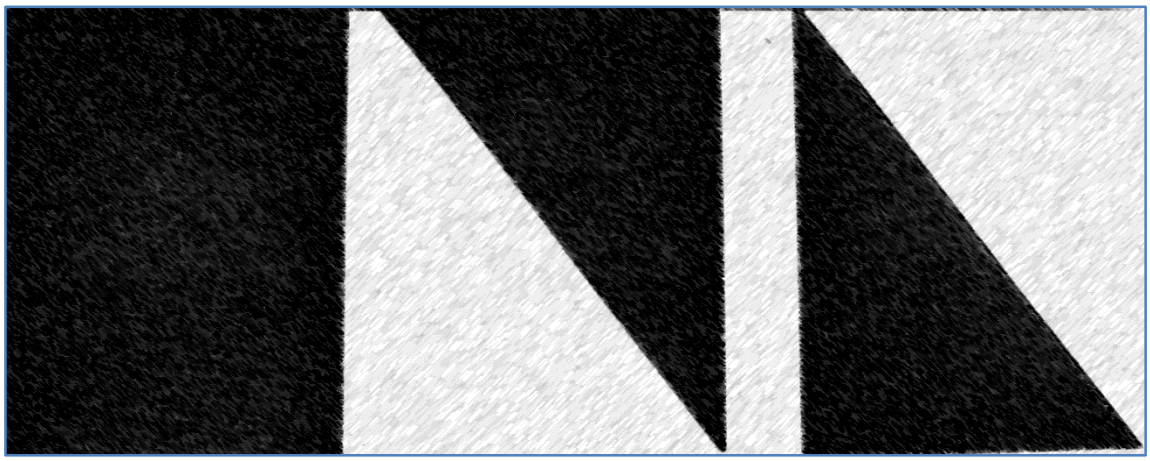
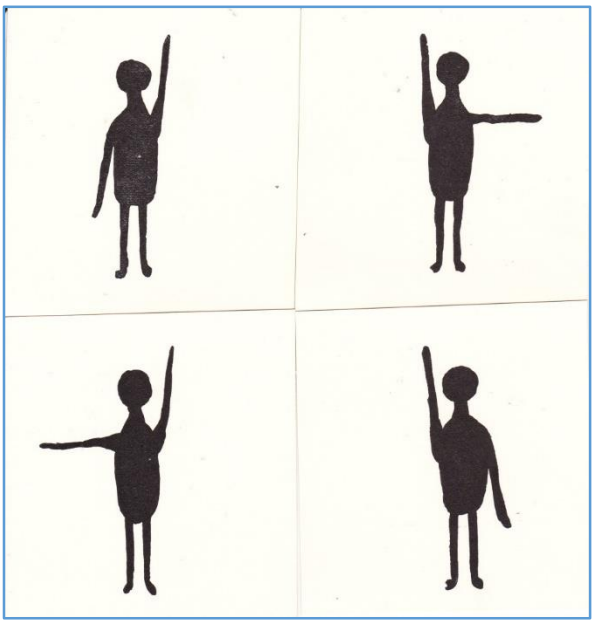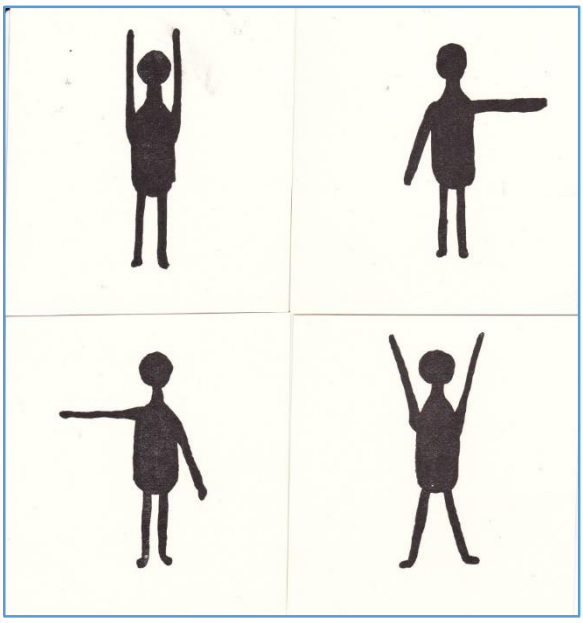
Udklipsark til 7 år I: